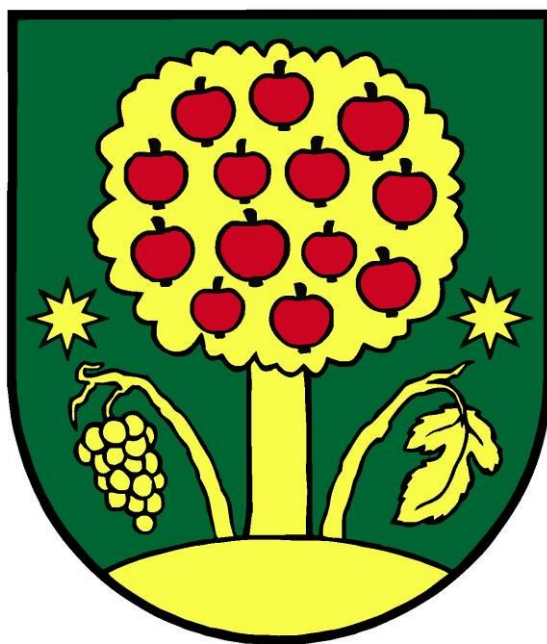

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

JABLONOV NAD TURŇOU

NA OBDOBIE 2016 - 2022

Názov obce:	Jablonov nad Turňou
Kód obce:	525782
Územné vymedzenie:	Košický kraj, Okres Rožňava
Územný plán obce:	Áno
Dátum schválenia PHSR:	13.12.2016
Dátum platnosti:	od 13.12.2016 do 31.12.2022
Verzia:	1.0
Zástupca obce:	Ing. Slavomír Zubriczky

OBSAH

OBSAH	2
ÚVOD	4
ANALYTICKÁ ČASŤ.....	6
Základná charakteristika obce	6
HISTÓRIA OBCE.....	8
Erb obce Jablonov nad Turňou	9
Historické pamiatky v obci	10
História ovocinárstva a vinárstva	12
CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA	12
Národný park Slovenský kras	13
Geologická stavba a nerastné suroviny	15
Pôdne pomery	16
Hydrologické pomery	16
Rastlinstvo a živočíšstvo	18
Kultúra a šport	18
Obyvateľstvo.....	19
TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	27
Elektrická sieť	27
Plynofikácia.....	27
Telekomunikácie a internet.....	28
Cestné a dopravné siete	28
Vodné hospodárstvo, kanalizácia a odpadové hospodárstvo	29
SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA	29
Domový a bytový fond	30
Školstvo	30
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	30
Služby obyvateľstvu.....	31
Ekonomická základňa obce	31
Združenia a organizácie na území obce.....	34

SWOT ANALÝZA	35
PROGRAMOVÁ ČASŤ	38
Prioritné oblasti obce Jablonov nad Turňou:	38
Prioritná oblasť 1: Technická infraštruktúra a hospodárstvo	38
Prioritná oblasť 2: Životné prostredie	39
Prioritná oblasť 3: Sociálna oblasť a zdravotníctvo	39
Prioritná oblasť 4: Infraštruktúra vzdelávania	39
Prioritná oblasť 5: Kultúra	40
Prioritná oblasť 6: Šport, rekreácia a cestovný ruch	40
REALIZAČNÁ ČASŤ	41
Zabezpečenie realizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce	41
Organizačné zabezpečenie manažmentu programu	41
Finančná časť	42
ZÁVER	43
Informácia o schválení a zverejnení PHSR	43
Príloha č. 1 – Zoznam členov pracovných skupín	44
Príloha č. 2 – Akčný plán obce Jablonov nad Turňou	45
Príloha č. 3 – Zdroj informácií	48
Príloha č. 4 – Foto dokumentácia	49

ÚVOD

V súvislosti s programovým obdobím Európskej únie na roky 2014-2020 a v súlade so Zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja je nevyhnutné aktualizovať základné programové dokumenty, prostredníctvom ktorých je možné čerpať finančné prostriedky aj z Európskych štrukturálnych investičných fondov na podporu rozvojových projektov a aktivít.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej len PHSR) je rozvojový dokument, ktorý sa spracováva na regionálnej aj miestnej úrovni v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Program rozvoja obce je vypracovaný podľa metodiky SAŽP spracovanej v rámci Programu obnovy dediny „Programovanie trvalo udržateľného rozvoja vidieckych mikroregiónov“ ako spracovať strategický dokument programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja združenia vidieckych obcí (autor: Ing. arch. Iveta Kavčáková a kol.).

PHSR sa spracováva s vnútornými aj vonkajšími rozvojovými aktérmi, ktorí sa môžu rovnocenne zapojiť do programovacieho procesu a priamo počas tvorby dokumentu definujú problémy a predpoklady rozvoja tak, že výsledkom je spoločná dohoda a spokojnosť. Výsledkom tohto má byť kvalitný a uskutočniteľný dokument, ktorý má za sebou mobilizáciu vnútorných zdrojov, hmotných, finančných ale hlavne ľudských, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou implementácie rozvojovej stratégie PHSR.

V súlade so zákonom o podpore regionálneho rozvoja sú vyššie územné celky a obce povinné aktualizovať alebo zostavovať Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce alebo vyššieho územného celku a uviesť v súlade s ustanoveniami novelizovaného zákona platného od 1. januára 2015. Hlavným cieľom je vychádzať z aktuálnej situácie v území a zostaviť strategickú a implementačnú časť tak, aby sa stala východiskom pre realizáciu budúcich projektov.

Obec ako územný celok vymedzený podľa klasifikácie štatistických územných jednotiek je v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja subjektom, ktorý je povinný participovať na rozvoji sociálnych, hospodárskych, kultúrnych a environmentálnych procesov a vzťahov, ktoré v nej prebiehajú a ktoré prispievajú k zvyšovaniu jej konkurencieschopnosti, trvalému hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a územnému rozvoju i k vyrovňaniu hospodárskych rozdielov a sociálnych rozdielov medzi regiónmi. Sociálno-ekonomickými partnermi obce v tomto procese sú podnikatelia a mimovládne organizácie pôsobiace v oblasti regionálneho rozvoja na miestnej, regionálnej alebo celoštátnej úrovni.

Regionálny rozvoj má byť zameraný najmä na:

- a) komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov,
- b) rozvoj vedy, výskumu a vývoja prispievajúci k celkovému rozvoju regiónu so zreteľom na podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu,
- c) rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne,
- d) rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta,
- e) rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce,
- f) predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunít,

- g) realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu,
- h) zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu,
- i) zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb,
- j) rozvoj cestovného ruchu,
- k) medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu,
- l) zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel,
- m) rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku,
- n) realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu,
- o) ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie,
- p) rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne,
- q) udržateľný rozvoj aglomerácií, obnovu, regeneráciu a rozvoj miest a obcí podľa záväznej časti príslušnej územnoplánovacej dokumentácie,
- r) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania,
- s) budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva,
- t) rozvoj multikultúrnej spoločnosti v regióne vrátane multikultúrneho dialógu, spolupráce a tolerance v regiónoch a sídlach,
- u) rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky,
- v) ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia.

METODIKA VYPRACOVANIA PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE Jablonov nad Turňou
(podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.)

Program rozvoja obce Jablonov nad Turňou, spolu s jej platným územným plánom, je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy. Vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území, formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie.

PHSR sa spracováva na 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 – 14 rokov.

PHSR koncepčne, systémovo analyzuje a určuje budúcnosť rozvoja spolu s činnosťami, investičnými projektmi so zdrojovým krytím na jej zabezpečenie.

Vytvára rámec, ktorého naplnenie bude zárukou, že PHSR nebude zbytočne rozsiahlym a len popisným zoznamom nereálnych zámerov, ale skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť rast životnej úrovne na konkrétnom území.

Stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR.

Pri príprave dokumentu bola vytvorená pracovná skupina zložená z oslovených hlavných aktérov života obce (viď príloha č.1) a riadiaca skupina v zložení:

spracovateľka dokumentu – Ing. Renáta Chanas, starosta obce – Ing. Slavomír Zubriczky, zástupca starostu – Mgr. Alžbeta Tamášová a poslanec Ing. Patrik Milata.

Verejné pripomienkovanie návrhu strategického dokumentu prebehlo: 09. 09. 2016 od 17:00 v zasadačke obecného úradu.

ANALYTICKÁ ČASŤ

Základná charakteristika obce

Administratívne je obec zaradená do okresu Rožňava, Košického samosprávneho kraja Východného Slovenska.

Základom pre vymedzenie plánovacích regiónov je ich klasifikácia nazývaná „Nomenklatúra územných štatistických jednotiek.“ („Nomenclature des Unitées Territoriales Statistiques“ – NUTS). Je zavedená Štatistickým úradom Európskej komisie (Eurostat) v spolupráci s národnými inštitútmi pre štatistiku, v prípade Slovenska Štatistickým úradom Slovenskej republiky.

Zaradenie Obce Jablonov nad Turňou podľa úrovne NUTS:

NUTS I – Slovenská republika

NUTS II – štatistické územné jednotky: Východné Slovensko (Košický kraj)

NUTS III – Košický samosprávny kraj

NUTS IV – Okres Rožňava

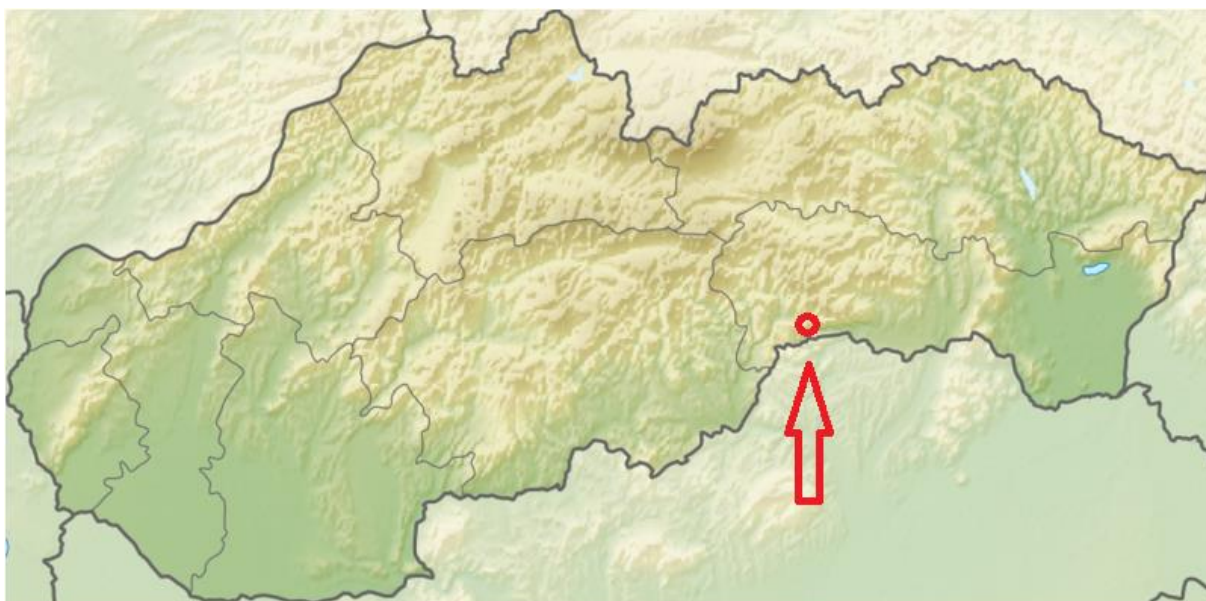
NUTS V – Obec Jablonov nad Turňou

Rozloha katastra obce: 24,46 km²

Nadmorská výška 480 m n. m.

Súradnice 48°35'36"S 20°40'22"V

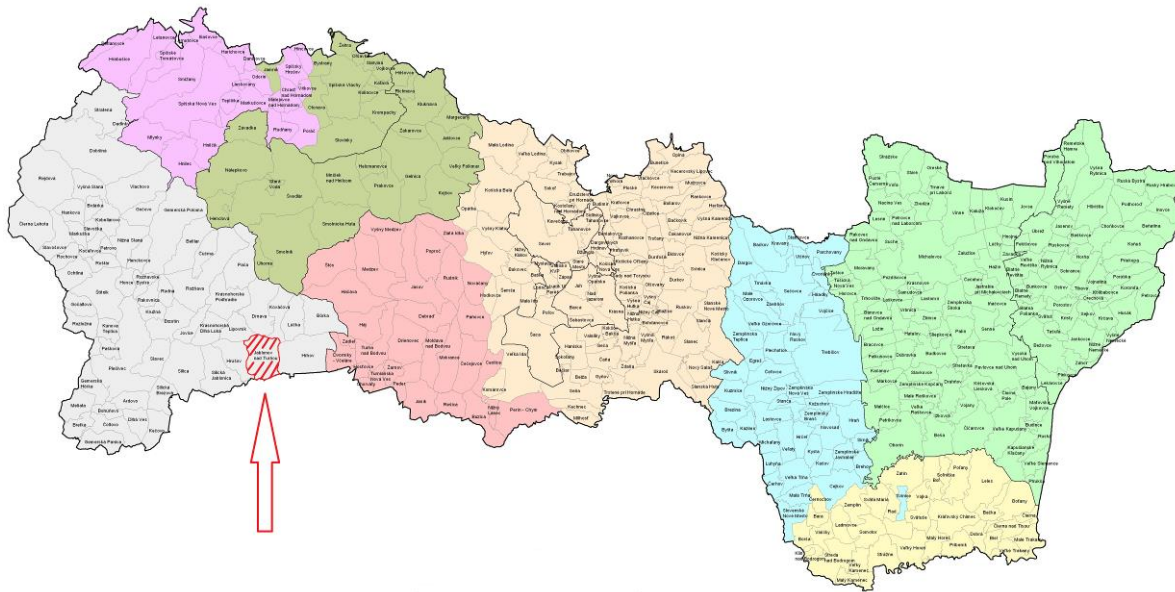
Znázornenie polohy obce v rámci Slovenskej republiky:

Znázornenie polohy obce v rámci Košického samosprávneho kraja:

Znázornenie polohy obce v Okrese Rožňava:

Obec Jablonov nad Turňou je spádovou obcou, ktorá má v rámci regiónu Gemer pomerne dobrú polohu. Najbližším mestom je mesto Rožňava (17 km), Moldava nad Bodvou je vzdialená 25,5 km. Od pólov ekonomického rozvoja národného a medzinárodného významu je obec vzdialená nasledovne:

Jablonov nad Turňou - Košice 56 km

Jablonov nad Turňou - Miskolc (HU) 88 km

Jablonov nad Turňou - Budapešť (HU) 250 km

Jablonov nad Turňou - Bratislava 350 km

Cez kataster obce prechádza cesta I. a III. triedy. Najväčší význam má cesta E571, ktorej súčasťou je úsek Zvolen - Košice cesta I. triedy s označením I/16 v správe Slovenskej správy ciest. Menej významnou je cesta III. triedy spojka Jablonov nad Turňou - Silická Jablonica v správe Správa ciest Košického samosprávneho kraja.

Cez obec prechádza aj neelektrifikovaná železničná trať, ktorá spája obec s okolitými mestami (Rožňava, Moldava nad Bodvou, Košice).

Vzdialenosť obce Jablonov nad Turňou od sídiel mestského charakteru nevplýva v takej veľkej miere na zastúpenie faktorov, ktoré obmedzujú celkový rozvoj obce a efekty rozvoja ako sú klíma, sídla a infraštruktúra. Avšak vzdialenosť od mestských sídiel si musí obec vykompenzovať využitím kultúrneho a prírodného rázu krajiny a hľadať príležitosti pre rozvoj cestovného ruchu. Napriek dobrej polohe je obec pomerne vzdialená od mestských sídiel a preto je potrebné riešiť vybavenosť obce sociálnymi, zdravotníckymi, vzdelávacími, kultúrnymi a ostatnými službami, aby v dôsledku slabých pracovných príležitostí a problematickej dopravy do obce (Horský prechod Soroška) nepokračoval proces neúnosnej trvalej migrácie obyvateľov.

HISTÓRIA OBCE

Prvá zmienka o osídlení obce pochádza z roku 1235, kedy sa obec spomína ako sídlo s farou. Prvý názov obce bol „Alma“, neskôr „Almás“ a „Szádalmás“, pričom prvý názov obce je starotureckého pôvodu.

Obec patrila k najmenšej z uhorských žúp – Turnianskej, od 16. storočia patrila do Szádvárskeho panstva, ktoré sídlilo na hrade na Dolnom vrchu. Počas kuruckého povstania bolo celé panstvo štyri roky v rukách Tokolyho kurucov. Po potlačení povstania bol hrad cisárskymi vojskami v roku 1690 zbúraný, ale jeho zrúcaniny je možné i dnes nájsť na kríkmi zarastenom Dolnom vrchu. Hradnými pánmi boli po niekoľko storočí plešiveckí Bebekovci. Po nich sa hrad na pol storočia dostal do vlastníctva Szapolyovcov a v roku 1647 sa stal vlastníkom rodu Csákyovcov. Po smrti Petra Csákyho v roku 1791 sa ohrád uchádza prostredníctvom svojej matky Dessy Orsolyi, Esterházy Pál, ktorý vyšiel víťazne z dedičských sporov. Následne celú oblasť obsadili Esterházyovci, ktorí ju ovládali až do revolučných rokov 1848 - 1849. Po zrušení poddanstva sa pôda, patriaca panstvu, začala parcelovať a rozpredávať. Veľkú časť Jablonova kúpil v roku 1880 veľkostatkár Harsányi János, ktorý v strede obce vybudoval kaštieľ. Venoval sa poľnohospodárstvu a podarilo sa mu vybudovať silné hospodárstvo. V roku 1905, po jeho smrti, pozemky skúpili miestni občania.

Na začiatku 20. storočia a počas veľkej hospodárskej krízy opustilo obec 135 občanov, ktorí sa vysťahovali za prácou do zahraničia. Počas oboch svetových vojen zahynulo v obci 56 mužov. Na úctu ich pamiatke bol v roku 1993 vybudovaný pri vchode do miestneho cintorína pomník. Po skončení druhej svetovej vojny nastala nová etapa rozvoja obce. Vybudovaním železničnej trate Turňa - Rožňava a elektrifikáciou obce sa vytvorili dôstojné podmienky na život a rozvoj pracovných príležitostí.

Erb obce Jablonov nad Turňou

V zelenom poli štítu na zlatej (žltej) pôde zlatá (žltá) jabloň s červenými jablkami, po oboch stranách doplnená po jednej zlatej (žltej) hviezde. Z počítateľa vyrastajú z každej strany stromu zlaté (žlté) stonky viniča, kde na pravej je zlatý (žltý) strapec hrozna a na ľavej zlatý (žltý) hroznový list.

Podkladom pre tento návrh bola obecná pečať, pochádzajúca z druhej polovice 16. storočia. Odtlačok typára z roku 1571 je uložený v Krajinskom archíve v Budapešti (MOL Budapest, filtenburger Pecsétgyűjtemény, V-5). Na pečati s kruhospisom > SZFID VÍLFIL FÍLMÍIS - P + 1571 je vyobrazená na pôde z ktorej vyrastá po oboch stranách vinič s listom a strapcom hrozna, jabloň a po jej obidvoch stranách hviezda, vzhľadom na autentickosť a vek tohto znamenia, odporúčam, aby sa stalo základom, východiskom pri tvorbe obecného erbu. Tento návrh je iba ideovým námetom, vytvoreným na základe rozboru najstaršieho známeho heraldického prameňa (popísanej pečate), teda jedným z podkladov pre vyhotovenie erbu.

Vyfarbenie návrhu bolo zvolené tak, aby zodpovedalo základnému pravidlu heraldiky pre používanie farieb a kovov. Neskorogotický štít sme zvolili pre jeho jednoduchosť a veľkú rozšírenosť v mestskej a obecnej heraldike.

Tento návrh je iba ideovým námetom, vytvoreným na základe rozboru najstaršieho známeho heraldického prameňa (popísanej pečate), teda jedným z podkladov pre vyhotovenie erbu. Pri vlastnom výtvarnom spracovaní je pritom potrebné v čo najvyššej miere zohľadniť tvar a podobu pôvodného znamenia (z popísanej pečate).

Pečať roku 1571

JABLONOV NAD TURŇOU /RV/

Historické pamiatky v obci

V obci sa nachádzajú nasledovné národné kultúrne pamiatky: rímskokatolícky kostol, kostol reformovanej kresťanskej cirkvi a historická sýpka s pivnicou.

Rímskokatolícky kostol Najsvätejšej Trojice

Pôvodne gotický kostol z druhej polovice 14. storočia. V roku 1500 rozšírený južnou neskorogotickou kaplnkou. Po zničení kostola v roku 1556 Turkami bola ďalšia rekonštrukcia až v 17. storočí. Rekonštrukcia bola v barokovom slohu, ale konala sa vcelku atypicky. Gotický chrám bol totiž na svoje rozmery veľmi vysoký. To je viditeľné pohľadom zvonku aj dnes. Barokovou prestavbou znížili jeho strop, ale steny nechali rovnako vysoké. Týmto ostal nad stropnou klenbou prázdny priestor a až nad ním začína strecha. Baroko je doposiaľ prevládajúcim architektonickým štýlom interiéru. Posledná prestavba sa datuje do roku 1910, keby bola nutná rekonštrukcia v dôsledku požiaru. Predná fasáda, ktorá má na celkový výzor chrámu dosť podstatný vplyv, je teda v klasicistickom slohu. Z daného obdobia sa v kostole nachádza aj fresková výzdoba. Na klenbách sú nástenné maľby od J. Adama z Rožňavy z prvej polovice 20. storočia. I keď kostol prešiel niekoľkými prestavbami, v uzávere presbytéria je stále možné vidieť gotické piliere. Aj na bočnom chóre nad sakristiou sa nachádza neskorogotická krížová klenba.

Kostol reformovanej cirkvi

Reformovaný kostol z obdobia klasicizmu začali obetavý veriaci stavať v roku 1796 a vysvätený bol v roku 1798. Boží chrám bol doplnený dominantnou 29 m vysokou vežou, ktorá bola pristavaná až o 23 rokov neskôr v roku 1821. V interiéri kostola sa nachádza kazateľnica, ktorá pochádza z roku 1924 a taktiež storočný organ od prešovských majstrov Gunovcov. Nad vchodovými dverami sú umiestnené dve pamätné tabule pamätajúce na tých, ktorí sa už nikdy nevrátili k svojim rodinám z I. a II. Svetovej vojny. Kostol mnohokrát prešiel väčšími rekonštrukciami. Naposledy pri príležitosti 210. výročia v roku 2008 prešiel generálnou výmenou strechy.

Sýpka s vínnou pivnicou Granárium

Sýpka zvaná Granárium je stredoveká panská sýpka zo 17. storočia s vínnou pivnicou, ktorá sa nachádza na severo-západnom okraji obce Jablonov nad Turňou, ktorá pôvodne patrila rodine Eszterházyovej. Je to murovaná kamenná stavba založená na kamenných základoch. V minulosti slúžila ako obilná sýpka, vínná pivnica a sklad potravín. Jej dnešná podoba je z konca 18. storočia, keď bola prestavaná v klasicistickom slohu.

Pamätný drevený stĺp

V miestnom parku sa pri príležitosti 770 výročia obce osadil drevený ozdobný stĺp, pri ktorom sa každoročne v marci koná kladenie vencov.

História ovocinárstva a vinárstva

Severný okraj západnej polovice turnianskej kotliny pokrývajú vinice. Radia sa k tzv. Moldavskej oblasti - rajónu. Vinárstvo malo v oblasti kedysi veľmi silnú tradíciu. Vínna réva sa pestovala výlučne na vhodne exponovaných severných stráňach okolitých planín (Zádielska planina, Horný vrch, Silická planina). Rozsah pôvodných viníc bol obrovský. Celé generácie vinárov po stáročia ručne transportovali desiatky miliónov úlomkov vápencovej horniny rôznej frakcie do tzv. akumulčných valov, ktoré dodnes lemujú úpätné a úbočné partie planín a dokazujú mieru fyzického úsilia pôvodného obyvateľstva a ich zainteresovanie v poľnohospodárstve, v rámci ktorého malo výsostné postavenie práve pestovanie vínnej révy. Kým v dávnej minulosti v tomto vinárskom raji sa dorábali len biele vína v posledných desaťročiach sa udomácnila aj modré odrody, z ktorých správnou technológiou vyrobené červené vína sú ako z iného sveta. Intenzita farby, extraktnosť, tanín a kyseliny sa v nich nachádzajú v takej koncentrácii, ako v žiadnej inej oblasti. Pritom tieto vína majú tendenciu dlhoročného dozrievania. Najrozšírenejšie pestované biele sorty viniča sú rizlinky /vlašský a rýnský/, Rulandské /biele a sivé/ veltlínske /zelené, červené a červené skoré/ muškáty /hlavne Moravský/ a Müller Thurgau. Z červených sa najčastejšie stretneme s vínami z Frankovky modrej, André, Cabernet Sauvignon, Svätovavrinecké. Pozornosť si zaslúži aj Zweigelt, Turan a Dornfelder.

Nad hranicou vinohradov, v horných častiach úbočia sa z rastlín darí drieňu obyčajnému, ktorý okrem výborných plodov je aj výdatným zdrojom kvalitného peľu pre miestne včelstvá, prispievajúcim k ich skorému jarnému rozvoju.

CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Katastrálne územie obce Jablonov nad Turňou sa rozprestiera na juhovýchode Slovenska a spadá do pohoria Národného parku Slovenský kras v regióne Gemer. Rozprestiera sa na Slovensko - maďarskom pohraničí, obklopené Juhoslovenskou, Rožňavskou a Košickou kotlinou a Vdovskými vrchmi priamo na západnej strane Turnianskej kotliny medzi Dolným a Horným vrchom.

Najvyššie položeným miestom obce je Kukudičova skala 557 metrov nad morom. Na západnom okraji sa tu pripája Jelšavský kras. Obec je dobrým východiskom na planinu Dolný vrch, na ktorej sa nachádza 100 metrov hlboká Obrovská priepasť. Objavená bola v roku 1959 a zameraná v roku 1967. Je to priepasť korózneho typu s celkovou hĺbkou 100 m, založená vo svetlých wettersteinských vápencoch. Je členená na viacero menších šácht a dómov, z ktorých najväčšia má hĺbku až 63 m. Platí tu 5. stupeň ochrany. Vymedzené ochranné pásma vo veľkej miere obmedzujú hospodárske využitie pôdy, vody a lesných porastov v katastri obce, čo v niektorých prípadoch negatívne vplýva na ekonomickú stabilitu vlastníckych subjektov.

Obec pozostáva z jedného katastrálneho územia. Celková výmera katastrálneho územia obce Jablonov nad Turňou je 2 446 ha. Celková výmera katastrálneho intravilánu je 63,22 ha s obvodom 5 400 m.

Národný park Slovenský kras

Obec je obklopená Národným parkom Slovenský kras, ktorý je najväčším a najtypickejším krasovým územím v strednej Európe. Je známe sústavou náhorných planín oddelených hlbokými údoliami, bohatstvom podzemných i povrchových krasových javov a pestrou faunou. Na tomto území je najbohatší výskyt panónskeho rastlinstva. Orograficky patrí do subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, oblasť Slovenské rudohorie, celok Slovenský kras. Časť chráneného územia sa nachádza v Juhoslovenskej kotline, Bodvianskej pahorkatine, Rožňavskej kotline, Volovských vrchoch a Revúckej vrchovine. Na juhu siaha až po hranicu s Maďarskom. Dĺžka územia v smere sever-juh je asi 32 km, v smere západ-východ 72 km. Najvyššími vrchmi sú Matesova skala (925 m n.m.) a Jelení vrch (947 m n.m.), najnižšie miesto pri Hrhove má nadmorskú výšku asi 190 m. Územie bolo kedysi mohutnou tabuľou mierne sa zvažujúcou na juh. Vodná erózia vytvorila hlboké kaňony, čím vznikli viaceré planiny. Najzápadnejšia je planina Koniar, ktorá na juhozápade prechádza do miernej pahorkatiny. Morfologicky veľmi výrazná je Plešivská planina, ktorú na západe ohraničuje Štítnický potok a na východe a juhu rieka Slaná. Táto rieka vytvorila hlboký kaňon a oddelila od Plešivskej planiny najmohutnejšiu z planín – Silickú, ktorá vo východnej časti susedí s planinou Horný vrch (severne od Borčianskej brázdy) a Dolný vrch (južne od Borčianskej brázdy). Borčianska planina patrí medzi najmenšie planiny Slovenského krasu a je súčasťou planiny Horný vrch (severovýchodná časť planiny). V najvýchodnejšej časti územia sú Zádielska a Jasovská planina, ktoré susedia so Turnianskou kotlinou. Územie NP Slovenský kras je našou prvou biosférickou rezerváciou (od roku 1977). V Slovenskom krase sa nachádza okolo 1000 jaskýň a priepastí. Jaskyne Slovenského krasu a príľahlého Aggtelekského krasu v Maďarsku sú zapísané do zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Slovenský kras bol vyhlásený za národný park v roku 2002. Jeho rozloha je 34611 ha. Na jeho území je vyhlásených 10 národných prírodných rezervácií, 6 prírodných rezervácií, 17 národných prírodných pamiatok.

Dolný vrch je cca 17 km dlhá krasová planina v Slovenskom krase s vysoko položenou náhornou plošinou a strmými krasovými stráňami, ktoré ju ohraničujú z troch strán. Patrí k najlepšie preskúmaným krasovým územiám na Slovensku. Predstavuje zároveň podcelok geomorfologického celku Slovenský kras. Je to kompaktné vápencové teleso, ktoré však štátna hranica približne v polovici - vzhľadom k jej pozdĺžnej osi - rozdeľuje na slovenskú časť - Dolný vrch, a maďarskú časť - Alsó-hegy (Dolný vrch; jazykový ekvivalent). V širšom slova zmysle sa teda označuje ako Dolný vrch/Alsó-hegy. Je pokrytá hustými, zväčša listnatými lesmi, v ktorých sa skrýva len niekoľko veľkých lúk. Zachovalosť krasových biotopov podmienila dlhé roky strážená štátna hranica a príľahlé pohraničné pásma, ale i územná ochrana na Slovensku i v Maďarsku. Doklady o osídlení planiny siahajú až do praveku.

Teleso planiny je pretiahnuté v smere V-Z. Východné ukončenie tvorí hrast', ktorá sa postupne ponára do sedimentov Turnianskej kotliny. Západná časť plynulo prechádza do Silickej planiny. Vzájomne ich oddeľuje tektonický zlom s vergenciou SZ-JV. Ten zároveň oddeľuje súvrstvie svetlých stredotriasových vápencov Dolného vrchu a súvrstvie spodnotriasových bridlíc Silickej planiny. V rámci fyzickogeografického členenia Slovenského krasu v zmysle E. Mazúra (1971)[1] sa územie vyčleňuje do týchto jednotiek: montánná krajina → krasová krajina → krasová planina s lesostepou, resp. stráne krasových planín s dubohrabinami. Pokiaľ vychádzame z typologického členenia reliéfu podľa toho istého autora, reliéf Dolného vrchu determinujú:

svah planiny

Severný svah, resp. stráň Dolného vrchu predstavuje do Turnianskej kotliny strmo uklonenú časť planiny. Sklon v najstrmších - východných a centrálnych - partiách dosahuje aj 35-40°, lokálne môže dosahovať i viac. Najplytšie sú západné svahy, kde je prevýšenie vzhľadom k Turnianskej kotline najnižšie. Severná stráň je rozčlenená svahovými ryhami ("žľabmi"), ktoré môžu byť tektonicky predisponované. Predstavujú transportné úseky, ktorými sa presúvajú zvetraliny (sutiny) a pôdy. Najspodnejšie úseky svahových rýh vyplňajú mohutné, nespevnené holocénné sutinové osypy s mocnosťou až niekoľko metrov. Zvláštnosťou Dolného vrchu sú mohutné krasové jamy, ktoré sú situované približne v polovici svahu planiny. Majú kruhový pôdorys, priemer vyše 100 m a hĺbku 20-25 m. Ich vývoj pravdepodobne súvisí s prítomnosťou výraznej tektonickej štruktúry.

plošina planiny

Plošina sa vyznačuje mimoriadne vysokou denzitou krasových jám. Na Dolnom vrchu sa vyskytuje najviac krasových jám na kilometer štvorcový. Na rozdiel od Horného vrchu, Silickej či Jasovskej planiny sa tu vyskytuje menej úval (v západnej časti planiny). Slepých ani poloslepých dolín tu niet. nevyskytujú sa tu ani krasové jazerá. Ich úlohu zastupujú plošne často obrovské bahniská na dne krasových jám. Je ich však len zopár. Bahnisko v centrálnej časti planiny v bezprostrednej blízkosti jej severnej hrany, je rozlohovou najväčšie a s obľubou ho využíva vysoká i čierna zver. V mokrých údobíach roka býva zaplavené vodou takmer celé dno krasovej jamy.

Horný vrch je cca 15 km dlhá krasová planina v Slovenskom krase s vysoko položenou náhornou plošinou a strmými krasovými stráňami, ktoré ju ohraničujú z troch strán. Podobne ako Dolný vrch, aj Horný vrch patrí k najlepšie preskúmaným krasovým územiám na Slovensku. Predstavuje zároveň podcelok geomorfologického celku Slovenský kras. Horný vrch je relatívne kompaktné vápencové teleso s výrazne vyvinutým skalným reliéfom v stráňach. Je pokrytý hustými, zväčša listnatými, ale i zmiešanými a ihličnatými lesmi, v ktorých postupne zaniká, degraduje či podlieha sukcesii viacero veľkých lúk i sústav plošne malých, na seba nadväzujúcich lúk. Zachovalosť biotopov je rôzna – xerothermné biotopy v blízkosti južnej hrany planiny i na jej južnom úpätí so vzácnou panónskou flórou i faunou zanikli po zalesňovaní nepôvodnými ihličnatými drevinami počas experimentov s revitalizáciou tzv. spustnutých pôd. Planina s v ostatných rokoch v SV časti intenzívne odlesňuje. Doklady o osídlení Horného vrchu siahajú až do praveku.

Teleso planiny zaberá plochu približne 50 km štvorcových; je pretiahnuté v smere V-Z, podobne ako protiahlá planina Dolný vrch. Východné ukončenie tvorí extrémne strmá stráň, ktorá je zároveň západnou stráňou Zádielskej tiesňavy. Západná časť plynulo prechádza do Silickej planiny prostredníctvom sedla Soroška. Pozdĺžna os sedla tvorí zároveň geomorfologickú hranicu medzi oboma planinami. Vzájomne ich oddeľuje aj tektonický zlom s vergenciou SSZ-JJV. V rámci fyzickogeografického členenia Slovenského krasu v zmysle E. Mazúra (1971)[1] sa územie vyčleňuje do týchto jednotiek: montánná krajina → krasová

krajina → krasová planina s lesostepou, resp. stráne krasových planín s dubohrabinami. Pokiaľ vychádzame z typologického členenia reliéfu podľa toho istého autora, reliéf Horného vrchu determinujú:

svah planiny

Južný svah, resp. stráň Horného vrchu predstavuje do Turnianskej kotliny strmo uklonenú časť planiny. Sklon v najstrmších - východných a centrálnych - partiách dosahuje aj 35-40°, lokálne môže dosahovať i viac. Najplytšie sú západné svahy, kde je prevýšenie vzhľadom k Turnianskej kotline najnižšie. Severná stráň je rozčlenená svahovými ryhami ("žľabmi"), ktoré môžu byť tektonicky predisponované. Predstavujú transportné úseky, ktorými sa presúvajú zvetraliny (sutiny) a pôdy. Najspodnejšie úseky svahových rýh vyplňajú mohutné, nespevnené holocénné sutinové osypy s mocnosťou až niekoľko metrov. Zvláštnosťou Dolného vrchu sú mohutné krasové jamy, ktoré sú situované približne v polovici svahu planiny. Majú kruhový pôdorys, priemer vyše 100 m a hĺbku 20-25 m. Ich vývoj pravdepodobne súvisí s prítomnosťou výraznej tektonickej štruktúry.

plošina planiny

Na rozdiel od Dolného vrchu sa tu vyskytuje viac úval (v západnej časti planiny). Slepých ani poloslepých dolín tu niet. Vyskytujú sa tu krasové jazerá - Jazero snov (Lúčanské jazero).

Geologická stavba a nerastné suroviny

Geologická stavba územia je jedným z najdôležitejších faktorov využitia krajiny pre život človeka. Významnou mierou (v kladnom alebo zápornom zmysle) ovplyvňuje využívanie územia a v neposlednej miere aj kvalitu samotného života. Svojrázne geomorfologické územie, v ktorom sa obec nachádza, sa do určitej miery vyníma z krajinného rámca Západných Karpát a predstavuje typickú krasovú krajinu bohatú na povrchové a podzemné krasové javy (škrapy, závrty, tiesňavy, kaňony, jaskyne a ponory), ktoré vytvorila voda svojou korozívnou a erózióvnou činnosťou v druhohorných triasových vápencoch. Celkový ráz územia dotvárajú hlboké doliny a tiesňavy pretekajúcich riek oddeľujúce tak od seba jednotlivé planiny: Koniarska planina, Plešivská planina, Silická planina, Horný vrch, Zádielska planina, Jasovská planina a Dolný vrch. Z geologického hľadiska podstatnú časť tvorí komplex nepremenných druhohorných formácií označovaných ako silický príkrov, rozsiahle, približne vodorovné uložené doskovité teleso, dnes už narušené mladšími tektonickými poruchami a eróziou. Vrstevný sled príkrovu sa začína najčastejšie horninami spodného triasu (pieskovce, bridlice, slieň a vápence), ktoré majú značnú hrúbku a na mnohých miestach obsahujú skameneliny, hlavne žiabronožce, ulitníky a hlavonožce. Horniny stredného a vrchného triasu zastupujú mohutné komplexy vápencov. Jurské vrstvy sú zachované iba v denudačných zvyškoch, mladšie horniny silického príkrovu sa nezachovali. Menšie zastúpenie má súvrstvie gemerika, zastúpené gočaktovskou skupinou, ktorú tvorí súbor predovšetkým úlomkovitých permských usadenín. Treťohorné horniny sú na území zastúpené pliecennými štrkami, podradné s výskytom pieskov a ílov, ktoré vyplňajú hlavne Rožňavskú kotlinu, kde sú väčšinou prikruté štvrťhornými usadeninami, alebo mladšími sutinami. Štvrťhorné usadeniny reprezentujú spevnené sute, zahlinené štrky a sprašové hliny, ktoré sa vyskytujú hlavne v údoliach tokov Turnianskej kotliny, kde leží aj obec Jablonov nad Turňou. Upätia svahov vrúbia blokoviská, kamenné polia, osypy a plášte svahových hlinito - kamenných uložením. Základy dnešných foriem reliéfu pochádzajú z mladších treťohôr až starších štvrťohôr. Základné formy tu dotvorila a modelovala erózia riek a denudačné procesy. Celé územie bolo kedysi mohutnou tabuľou zvažujúcou sa na juh. Plynutím času a vody sa vytvorili mohutné kaňony, ktoré rozdelili krajinu na viaceré planiny, čoho príkladom je aj oblasť v okolí obce Jablonov nad Turňou. Oblasť patrí k slovenským

najväčším krasovým územiam, z veľmi dobre vyvinutým krasovým reliéfom. Nerastné bohatstvo širšej oblasti, v ktorej sa obec nachádza, je zastúpené užšou rozmanitosťou surovinových druhov. Z nerudných surovín sa v širšom okolí obce nachádzajú hlavne stavebné materiály napr. vápenec a tufit.

Pôdne pomery

Pôdna pokrývka územia je značne heterogénna. V celej oblasti je možné pôdne typy diverzifikovať až do 14 pedokomplexov. Bohatá mozaika pôdných pomerov je dôsledok starších periglaciálnych procesov, splachu a tvorby kolúvia po odlesnení a pod. Kombinácia zemín v profiloch pôdy je výsledkom premiestňovacích, sedimentačných resp. resedimentačných procesov, ktoré prebehli už v starších štvrtohorách. Prevažujúcimi pôdami sú rôzne rubefikované subtypy pôd. V okolí obce sú najviac rozšírenými pôdami rendiziny rubefikované, ktoré sa viažu na stredne strmé svahy krasových chrbtov a kôp. Sú skeletnaté, pričom prímes vápencového štrku či kameňov v hlavnej rizosfére (do 40 cm) neprevyšuje 50%. Hodnoty pH kolíšu v rozpätí od 6,0 - 6,8. Hĺbka po C - horizont býva len 30 - 45 cm, sú teda plytké až stredne hlboké. V dôsledku skeletnatosti ich možno považovať za menej priaznivé pôdy. Na poľnohospodárske účely sa pôda využíva v spodnej časti katastra obce, kde je pôda hlbšia s nižším sklonom a prístupná pre poľnohospodárske mechanizmy. V posledných desaťročiach sa zistili v pôde rôzne zmeny súvisiace s výraznými, málo alebo vôbec nekontrolovanými vplyvmi rôznych ľudských aktivít v krajine.

Štruktúra pôdneho fondu v Jablonove nad Turňou

Štruktúra pôdy z hľadiska jej využívania (v ha)		Zloženie poľnohospodárskej pôdy (v ha)	
poľnohospodárska pôda	863,88	orná pôda	401,99
lesné pozemky	1383,49	trvale trávne porasty	303,41
vodná plocha	19,05	sady	0,73
zastavaná plocha	140,02	vinice	77,26
ostatná plocha	39,83	záhrady	80,49

Zdroj: ŠÚ SR 2014

Stav vysporiadania vlastníckych vzťahov a pripravenosť územia na rozvoj v obci Jablonov nad Turňou je nasledovný – v roku 2011 bol ukončený ROEP (Konanie o obnove evidencie pozemkov a právnych vzťahov podľa zákona NR SR č.180/1995 Z. z.). Územno-plánovacia dokumentácia bola spracovaná v roku 2013, v roku 2016 sa vykonala zmena č.1 územného plánu a v roku 2018 je naplánované prerokovanie ÚPD. Prípravná fáza pre vykonanie Projektu pozemkových úprav sa urobila v roku 2012, v súčasnosti sa čaká na začatie projektu pozemkových úprav.

Hydrologické pomery

Vody z oblasti odvádzajú toky, ktorých pramene letka prevažne v nekrasovom území, v menšej miere toky s prameniskom v krasovom území. Okolie obce odvodňuje rieka Turňa, ktorá pramení na východnom svahu Silickej planiny, ktorý tvoria málo priepustné triasové bridlice. Jej tok z pravej strany ohraničuje krasová planina Dolný vrch.

Územie je súčasťou hydrogeologického rajónu MQ - 129 Mezozoikum centrálnej a východnej časti Slovenského krasu. Rajón je rozdelený tektonickými poruchami na štyri čiastkové hydrogeologické rajóny. Obec leží v jeho južnej časti. Vlastné územie je odvodňované do podzemia systémom puklín, trhlín a krasových jám.

Hydrologické pomery oblasti, v ktorej je obec alokovaná, sa vyznačujú obrovským množstvom podzemných vôd, ktoré majú veľký význam najmä z vodohospodárskeho hľadiska. Aj s tohto dôvodu bola časť územia vyhlásená za chránenú oblasť prirodzenej akumulácie vôd. Hranica chránenej vodohospodárskej oblasti - podoblasti planiny Horného vrchu prebieha od východiskového bodu severne od obce Drienovec smerom na západ a sleduje súvislý okraj lesa až po obec Turnianske Podhradie - časť Háj. Tu sa lomí na juhovýchod a sleduje pravý breh Hájskeho potoka. Severne od obce Turnianske Podhradie sa hranica stáča opäť na západ a sleduje styk úpätia svahov Plešivskej planiny s Turnianskou kotlinou tak, že severne obchádza intravilán obce Jablonov nad Turňou ako aj Zádielske Dvorníky - časť Zádiel a Hrhov.

Tu hranica mení svoj smer na severozápad a sleduje východný okraj štátnej cesty Jablonov nad Turňou - Lipovník. Pri obci Lipovník sa stáča smerom na východ a sleduje južný okraj štátnej cesty Lipovník - Borka, pričom obchádza intravilány obcí Drnava, Kováčova, Lúčka a Bôrka. Územie je zaujímavé tým, že prakticky neexistuje povrchový odtok vody. Zrážková voda presakuje cez povrchovú vrstvu pôdy a dostáva sa do podzemných dutín a tým vznikajú vyvieracky.

Katastrom obce pretekajú 2 menšie vodné toky. Z hľadiska možností letnej rekreácie sú v súčasnosti využívané 2 vodné nádrže v príľahlej oblasti Eveteš. Vytvárajú priestor pre rozvoj aktívneho aj pasívneho využitia voľného času. Z vodných športov je tu najrozšírenejšie rybárstvo.

Najvýznamnejšie pramene v okolí obce

Pod severnou stráňou Dolného vrchu vyviera viacero prameňov rôzneho hydrologického typu, pôvodu, s rôznymi vlastnosťami a charakteristikami. V súčasnosti je známych 22 prameňov. Vybrané pramene (od východu)

- Prerezaná studňa - rozptýlený prameň s nízkou výdatnosťou
- Kunčí prameň - sutinový prameň z nevelkej jaskyne; s nízkou výdatnosťou
- Žmeňská studňa - nekrasový prameň
- Okrúhla studňa - nekrasový prameň
- Teplica - krasový prameň plytkého obehu s mimoriadne vysokou rozkolísanosťou; parameter Q_{max} (výdatnosť) predstavuje sezónne aj viac ako 1000 l/s; pod prameňom bolo umelo vybudované maloplošné jazero
- Vyvieracka v záhrade svätého Andráda - krasový prameň plytkého obehu s mimoriadne vysokou rozkolísanosťou; parameter Q_{max} (výdatnosť) predstavuje sezónne niekoľko hektolitrov za sekundu; čiastočne narušený trasou plynovodu
- Brúska - krasový prameň hlbokého obehu s mimoriadne nízkou rozkolísanosťou; zachytený pre potreby kompresorovej stanice v katastri Jablonova nad Turňou
- Vrbová studňa - krasový prameň plytkého obehu; narušený trasou plynovodu

- Prameň pod Drienkovskou cestou - krasový prameň plytkého obehu s nízkou výdatnosťou
- Čierna studňa - krasový prameň plytkého obehu s nízkou výdatnosťou
- Studňa pri hradnom buku - krasový prameň plytkého obehu s nízkou výdatnosťou

Pod južnou stráňou Horného vrchu vyviera na rozdiel od Dolného vrchu oveľa menej prameňov. Sú takisto rôzneho hydrologického typu, pôvodu, s rôznymi vlastnosťami a charakteristikami. V súčasnosti sú tu známe 2 väčšie krasové pramene (vyvieračky):

Veľká hlava - krasový prameň plytkého obehu s mimoriadne vysokou rozkolísanosťou; parameter Q_{max} (maximálna výdatnosť) predstavuje sezónne aj viac ako 1000 l/s; prameň je zachytený pre vodárenské účely

Jablonovská vyvieračka - krasový prameň plytkého obehu s mimoriadne vysokou rozkolísanosťou; parameter Q_{max} (maximálna výdatnosť) predstavuje sezónne niekoľko desiatok litrov za sekundu

Rastlinstvo a živočíšstvo

Podľa fyto geografického členenia zaraďujeme územie do oblasti panónskej flóry, podoblasti prametranskej sucho - a teplomilnej flóry. Východným smerom prechádza územie do oblasti panónskej flóry. Nachádzajú sa tu druhy teplomilné, vápnomilné, početné horské druhy, ktoré sa zachovali z doby ľadovej. Zastúpených je tu viacero endemických druhov, napr. rumenica turnianska, ktorá je vedená vo svetovej červenej knihe ohrozených druhov. Ďalšie druhy: zvonček tvrdoplodný, včelník rakúsky, črievičník papučkový, páľka Laxamanova sú tiež v červenej knihe ohrozených druhov.

V horských masívoch lesnatosť prekračuje 90 % plochy územia.

Živočíšstvo kotlinového územia sa viaže na vodné prostredie, poľnohospodársky obrábanú pôdu a okrajom na listnaté lesy. Zo živočíšnych druhov sa tu vyskytuje 14 druhov obojživelníkov, 11 druhov plazov, 218 druhov vtákov a 71 druhov cicavcov, ktorí sú zaradení do červenej knihy ohrozených druhov. Na území sa nachádza biocentrum provinciálneho významu (Zádielska planina) a nadregionálneho významu (Plešivská planina, Hrhovské rybníky a Dolný vrch).

Kultúra a šport

Pre športové vyžitie, oddych a relax sú domácim obyvateľom i návštevníkom k dispozícii futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko (futbal, nohejbal, tenis, volejbal, basketbal) telocvičňa, posilňovňa a v zimnom období klzisko.

Kultúrne vyžitie pre občanov umožňuje okrem kultúrneho domu aj obecná knižnica. V obci pôsobí folklórny súbor Bokréta, ktorý je v obci pokračovateľom tradícií a poskytuje zábavu a kultúrne vyžitie svojimi vystúpeniami. V obci sa pravidelne organizujú významné kultúrne spoločenské podujatia. Najvýznamnejšie sú Ochutnávka vín, Deň obce, Obaračkové slávnosti, Vyberanie desiatok, Deň vidieckych piecok.

Pravidelné kultúrno-spoločenské a športové podujatia v obci

Mesiac	Názov podujatia	Organizátor
marec	Pripomienka revolúcie v Uhorsku 1848	Obec
marec	Návšteva divadla	JDS
apríl	Ochutnávka vín	Obec
máj	Brigáda, výsadba kvetín vo verejných priestranstvách v obci, skrášľovanie obce	JDS
jún	Deň detí	Obec
jún	Turistika	JDS
júl	Deň obce	Obec
júl	Návšteva kúpaliska	JDS
september	Vyberanie desiatok z úrody	n.o. ALMA centrum
september	Oberačkové slávnosti	obec
október	Deň vidieckych piecok	n.o. ALMA centrum
október	Deň dôchodcov	Obec
november	Privítanie novorodencov a jubilantov	Obec
november	Oslava jubilantov, výročná členská schôdza s programom, zábavou, hudbou a tancom	JDS
december	Vianočný futbalový turnaj	Športový klub
december	Mikulášsky večierok	ZŠ a MŠ
december	Vianočný trh, zapalovanie sviečok na adventnom venci	Obec a JDS

Obyvateľstvo

Ľudský potenciál je jedným z najvýznamnejších rozvojových potenciálov každého územia. Obyvateľstvo sa vyznačuje silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov, preto ho nemožno považovať za statický element. Celkový počet obyvateľov je najjednoduchším a najzákladnejším demografickým ukazovateľom, ktorý poskytuje základný obraz o sile sledovanej populácie a o ľudnatosti územia, na ktorom obyvateľstvo žije a v ktorom pôsobí, taktiež o jeho osídlení. Obyvatelia ako aj ekonomické aktivity a ich rozmiestňovanie sú procesy, ktoré sú navzájom prepojené a podmieňujú sa. Dôležitým faktorom rozvoja v priestore je početnosť obyvateľstva – vytvára pracovné ponuky a silnejšie trhové pole pre firmy. Kvantitu a kvalitu populácie ovplyvňujú aj firmy – priťahujú pracovnú silu a ich odvetvová štruktúra pôsobí na vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru obyvateľstva v danom území.

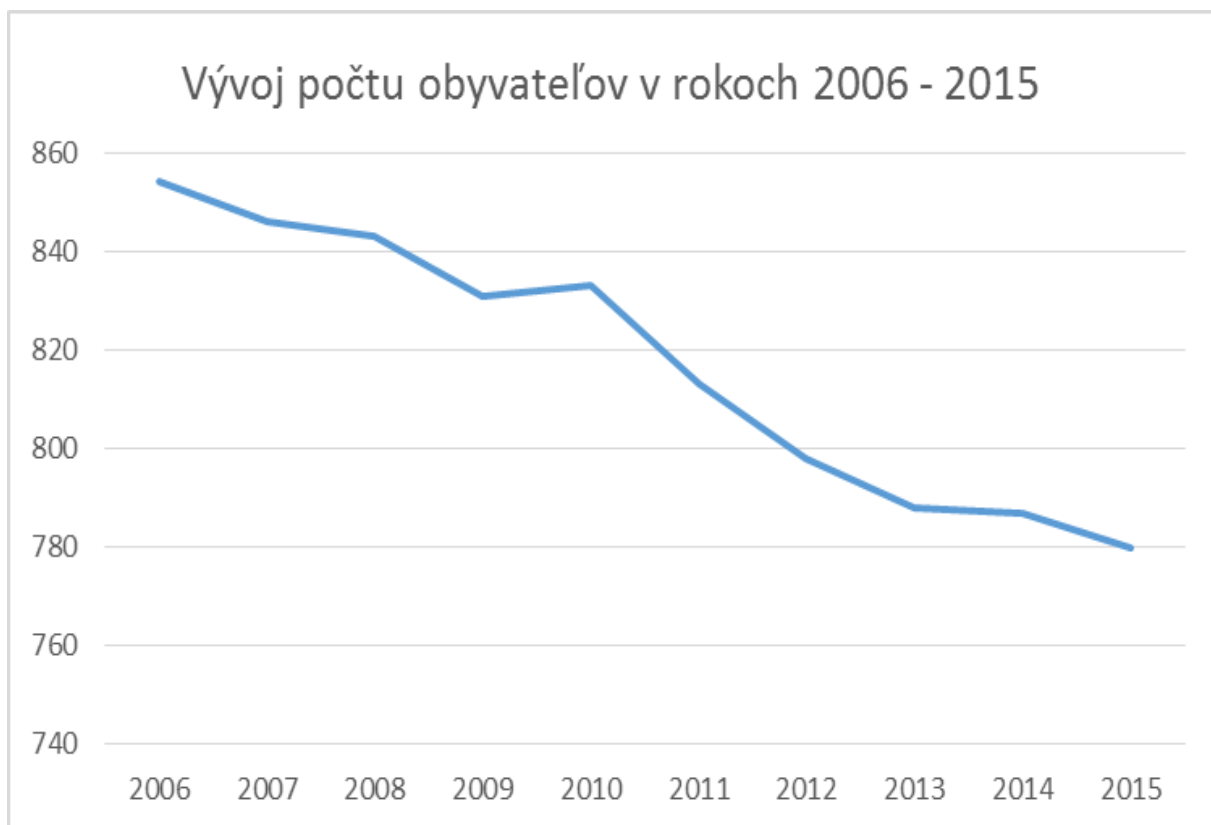
Podľa posledného sčítania obyvateľstva, domov a bytov v roku 2011 bol počet obyvateľov 808 a tým sa obec Jablonov nad Turňou zaraďuje medzi stredne veľké obce okresu Rožňava. Podľa štatistiky stav Trvalo bývajúce obyvateľstvo bolo k 30. 6. 2015 v počte 780 obyvateľov, z toho muži v počte 372 a ženy v počte 408. Vývoj populačnej situácie súvisí aj so zmenenými sociálnymi, ekonomickými a politickými podmienkami slovenskej spoločnosti (vysoká miera nezamestnanosti, zvýšené životné náklady, finančná nedostupnosť bývania, atď.), ktoré majú vplyv najmä na mladých ľudí a mladé rodiny.

Tabuľka – vývoj počtu obyvateľov

Vývoj počtu obyvateľov										
Roky	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet obyvateľov	854	846	843	831	833	813	798	788	787	780
narodených	7	3	3	9	4	4	3	9	5	3
zomrelých	7	13	13	10	15	15	11	7	10	15
prirodzený prírastok	0	-10	-10	-1	-11	-11	-8	2	-5	-12
pristťahovaných	21	10	15	12	19	7	5	10	4	7
odstťahovaných	8	14	9	17	16	5	19	10	2	7
migračný prírastok	13	-4	6	-5	3	2	-14	0	2	0
celkový prírastok	13	-14	-4	-6	-8	-9	-22	2	-3	-12

Graf – Vývoj počtu obyvateľov

Vývoj počtu obyvateľstva za posledných 10 rokov vykazuje postupne klesajúcu úroveň, hoci jeho priebeh je kolísavý. Maximum dosiahol v roku 2006, odkedy začal klesať až dosiahol minimum v roku 2015. Rok 2013 zaznamenal opätovný nárast počtu obyvateľov.

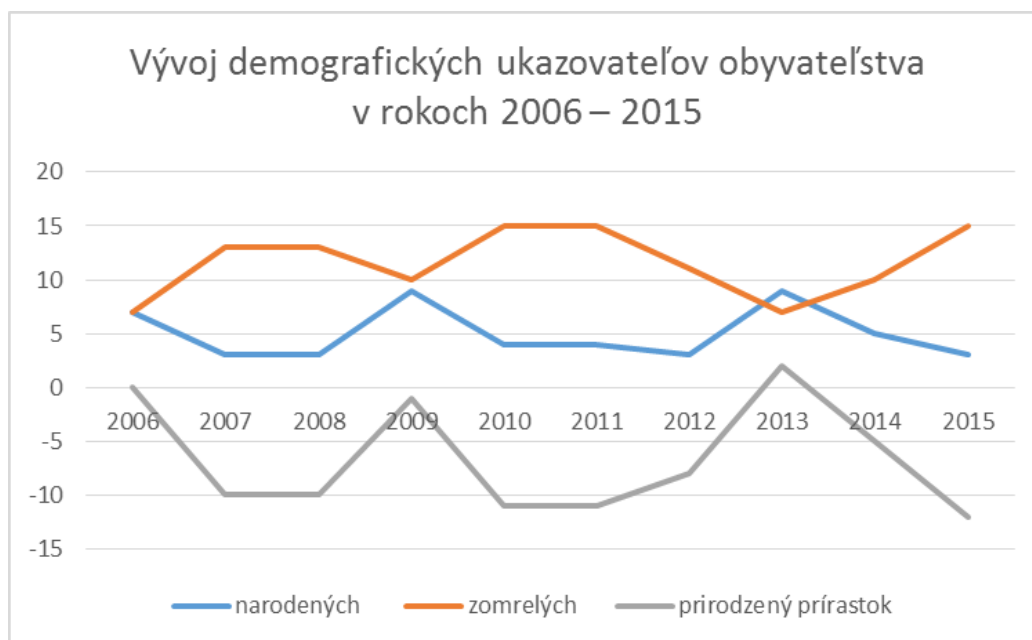

Tabuľka – Demografická charakteristika obyvateľstva

Demografická charakteristika obyvateľstva v roku 2015	
Predproduktívny vek (0-14) spolu	77
Produktívny vek (15-64) spolu	562
z toho muži	284
z toho ženy	278
Poproduktívny vek (65+)	141
z toho muži	44
z toho ženy	97
Celkom	780
Počet sobášov	4
Počet rozvodov	1

Priemerný vek obyvateľstva je k 31. 12. 2015 je 42,2 roka.

Graf - Vývoj demografických ukazovateľov obyvateľstva v rokoch 2006 – 2015

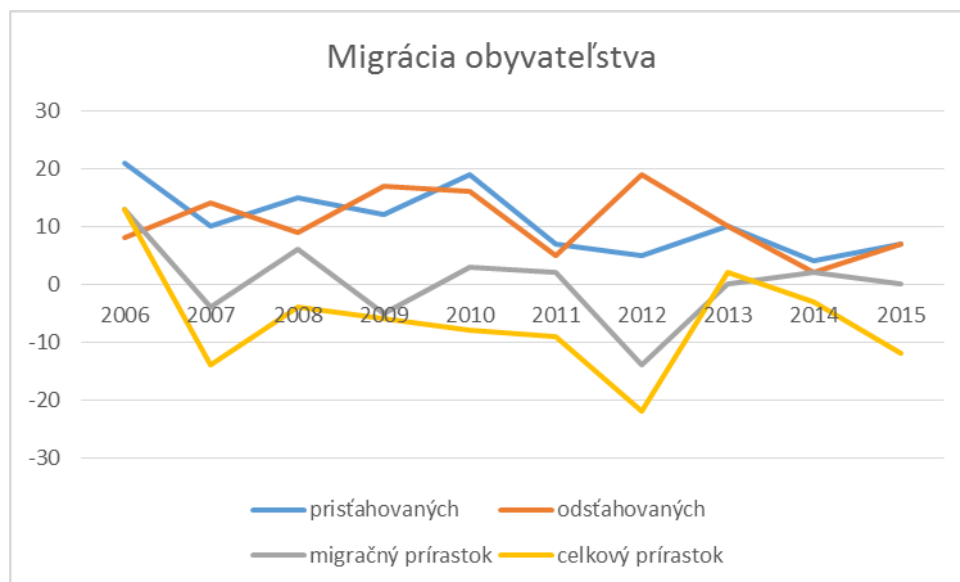

Prirodzený prírastok vyjadruje rozdiel medzi počtom narodených a zomrelých v obci a v sledovanom období rokov 2006 – 2015 má v obci kolísavý charakter, najväčší nárast zaznamenal rok 2013 a najväčší pokles rok 2015. Počet narodených teda v obci striedavo rastie a klesá. Prirodzený prírastok obyvateľstva je prevažne v záporných číslach.

Demografickú situáciu ovplyvňuje do značnej miery aj pohyb obyvateľov – migrácia. Na vývoj migrácie pôsobia predovšetkým možnosti získania bývania a zamestnania.

Graf - Migrácia obyvateľstva

Migračný prírastok vyjadruje rozdiel medzi počtom prisťahovaných a odsťahovaných obyvateľov. V obci Jablonov nad Turňou má migračný prírastok mierne rastúcu tendenciu, hoci od roku 2010 bol zaznamenaný mierny pokles. V roku 2006 dosiahol svoje maximum, kedy v obci prebehla najvýraznejšia migračná vlna s počtom 21 prisťahovalcov a len 8 ľudí sa z obce vysťahovalo. Naopak, najviac odsťahovaných bolo v roku 2012, kedy obec opustilo 19 obyvateľov, ktorí sa odsťahovali. Migračný prírastok opäť v roku 2015 mierne klesol.

Negatívny trend v migrácii spôsobuje všeobecne najmä zlá dopravná dostupnosť, menej výhodná geografická poloha obce v častom dochádzaní do väčších miest. Klesajúci počet podnikateľských subjektov v obci a v okolí a s tým súvisiaci pokles pracovných príležitostí.

Obec Jablonov nad Turňou sa musí preto sústrediť aj na podporu v oblasti tvorby kvalitných podmienok pre novú individuálnu alebo bytovú výstavbu a zároveň aj na podporu vytvorenia nových pracovných príležitostí, čím zabezpečí ideálne podmienky pre bývanie a život v obci. Je nevyhnutné dbať i o kvalitný spoločenský život obyvateľov a napĺňať ich potreby pre spokojný život v obci.

Vo všeobecnosti je momentálne prevládajúci trend návratu ľudí na vidiek. Nie sú to len mladé rodiny s deťmi, ktoré opúšťajú sídliská a sťahujú sa do obce s únosnou dostupnosťou do práce, ale aj starší obyvatelia vracajúci sa do svojho rodiska. V prípade naplnenia potenciálu prisťahovania nových obyvateľov, hlavne mladých rodín, by v budúcnosti mohlo dôjsť k zlepšeniu demografického profilu obce Jablonov nad Turňou. Vývoj počtu obyvateľstva však naznačuje, že demografická situácia v obci sa opäť mierne zhoršuje.

Hustota obyvateľstva v obci Jablonov nad Turňou na 1 km² je 31,89 obyvateľov, čo je hodnota nižšia ako v okrese Rožňava (53,51 obyvateľov/ km²), ako aj hustota Slovenskej republiky (110,61 obyvateľov/km²) - údaje sú k 31. 12. 2015.

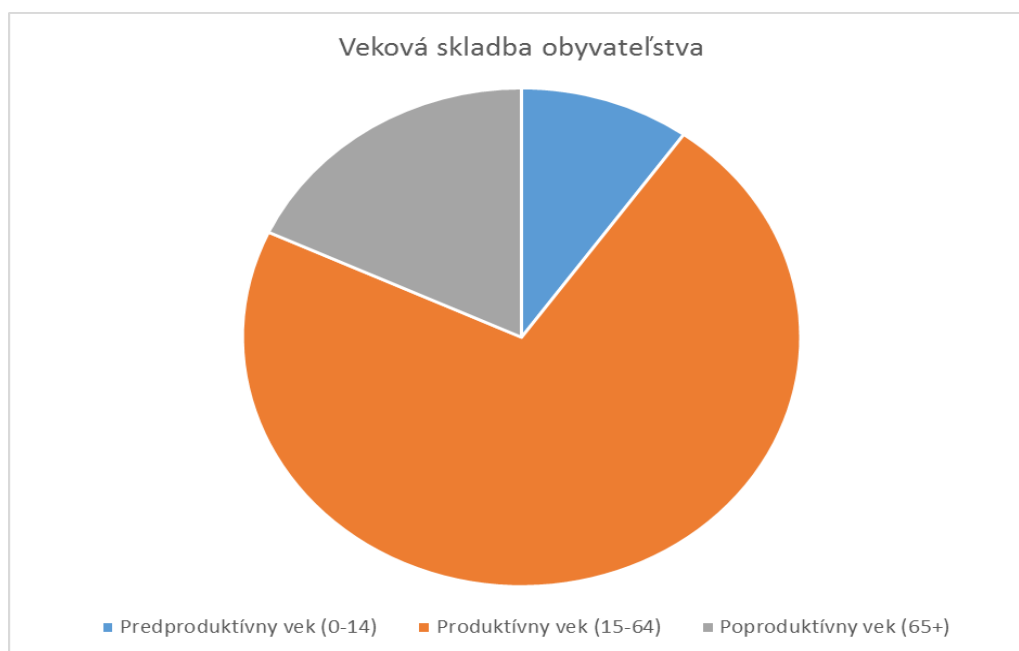

Všeobecným problémom vidieckych obcí je nepriaznivá veková štruktúra z hľadiska produktívnych vekových kategórií. Tento problém sa týka aj obce Jablonov nad Turňou, veková štruktúra obyvateľstva nie je veľmi priaznivá, pretože poproduktívna zložka (65 rokov a viac) skoro dvojnásobne prevláda nad predproduktívnym obyvateľstvom (vek 0 – 14 rokov).

Jednoznačnú prevahu v obci má obyvateľstvo v produktívnom veku, ktoré tvorí vyše 72 % z celkového počtu obyvateľov.

Koeficient starnutia bol 1,8, čo znamená, že počet obyvateľov v poproduktívnom veku je vyšší ako počet obyvateľov v predproduktívnom veku, a teda populácia v obci starne.

Graf – Veková skladba obyvateľstva

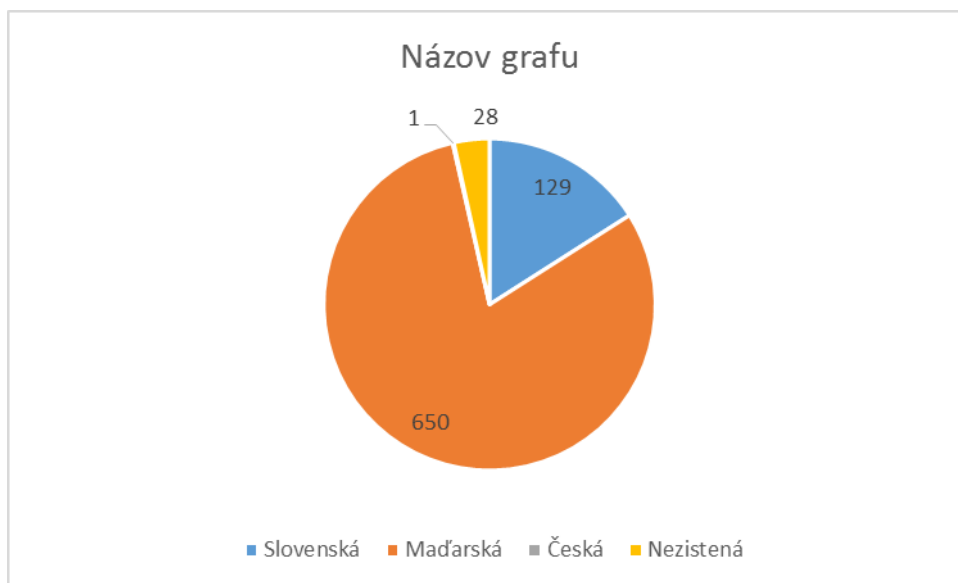
Z hľadiska národnostného zloženia podľa údajov zo SODB v roku 2011 môžeme konštatovať, že v obci prevláda obyvateľstvo maďarskej národnosti 80,45 %. Menšie zastúpenie majú občania slovenskej národnosti, tvoria 15,97 %. Ostatné národnosti majú zanedbateľný počet obyvateľov. U 28 obyvateľov národnosť nebola zistená (3,46%).

Tabuľka: Národnostné zloženie obyvateľstva podľa posledného sčítania obyvateľstva, domov a bytov v roku 2011

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu	%
Jablonov nad Turňou				
Slovenská	61	68	129	15,97 %
Maďarská	305	345	650	80,45 %
Česká	0	1	1	0,12 %
Nezistená	16	12	28	3,46 %
Spolu	382	426	808	100 %

Graf – Národnostné zloženie obyvateľstva

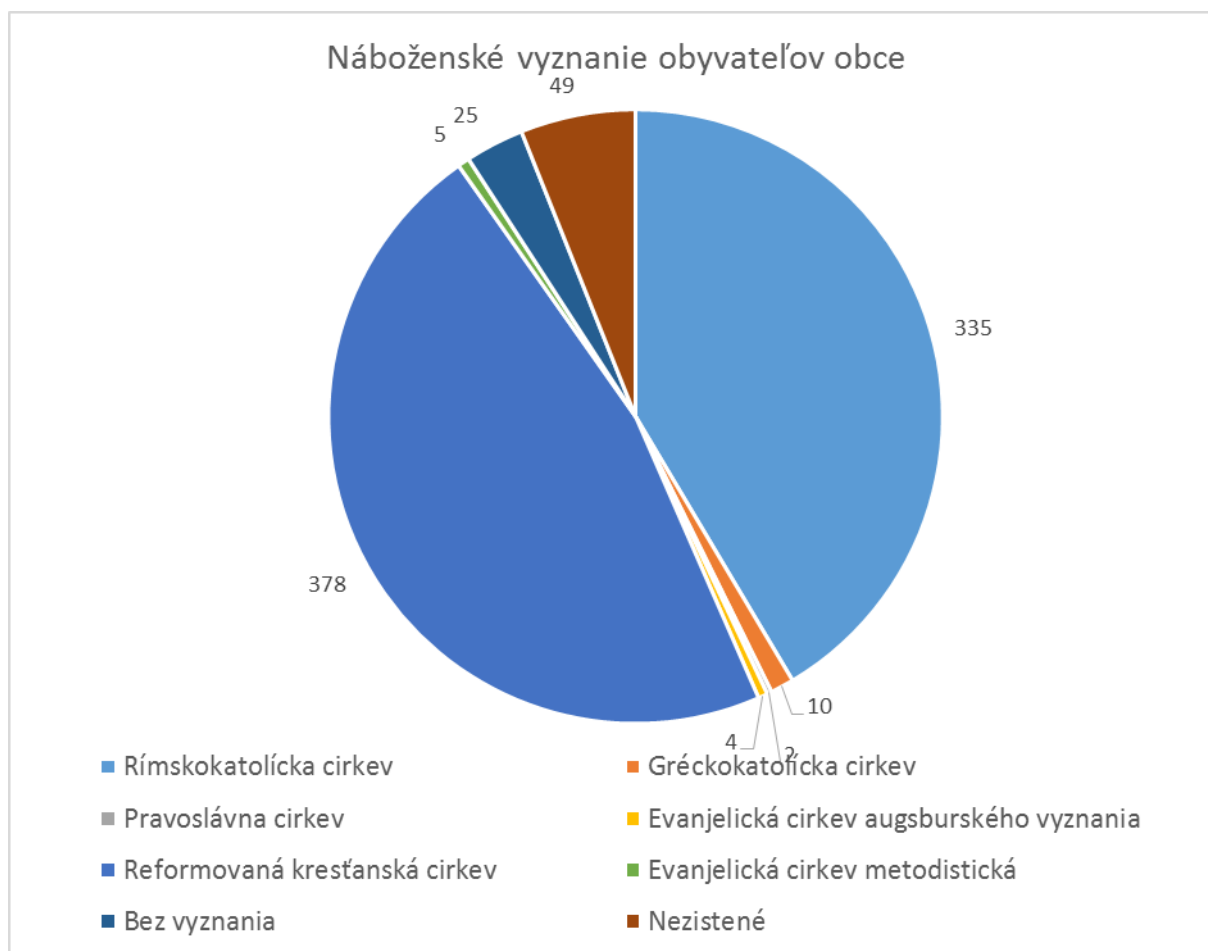
Z hľadiska náboženského vyznania podľa údajov zo SODB v roku 2011 prevažujú v Jablonove nad Turňou občania s vyznaním rímsko-katolíckej cirkvi (41,46 %), ďalej sú to občania reformovanej kresťanskej cirkvi s 46,78 %, nasledujú občania bez vierovyznania 3,10 %, ostatné sú zastúpené veľmi malým počtom. 6,06 % obyvateľstva neuviedlo svoje vyznanie.

Tabuľka – Náboženské vyznanie obyvateľov obce

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu	%
Jablonov nad Turňou				
Rímskokatolícka cirkev	154	181	335	41,46 %
Gréckokatolícka cirkev	3	7	10	1,24 %
Pravoslávna cirkev	1	1	2	0,25 %
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	2	2	4	0,49 %
Reformovaná kresťanská cirkev	177	201	378	46,78 %
Evanjelická cirkev metodistická	2	3	5	0,62 %
Bez vyznania	16	9	25	3,10 %
Nezistené	27	22	49	6,06 %
Spolu	382	426	808	100 %

Graf – Náboženské vyznanie obyvateľov obce

Jedným z hlavných faktorov rozvoja územia je vzdelanostná úroveň obyvateľstva. Jej význam neustále narastá, ovplyvňuje nielen uplatnenie obyvateľstva obce na trhu práce, ale je tiež významným podnetom pre prítiahnutie investícií do územia. Zohráva významnú úlohu pri ekonomickom rozvoji obce. Vo vzdelanostnej skladbe obyvateľstva sú určujúci najmä obyvatelia s vysokoškolským vzdelaním a úplným stredným vzdelaním s maturitou.

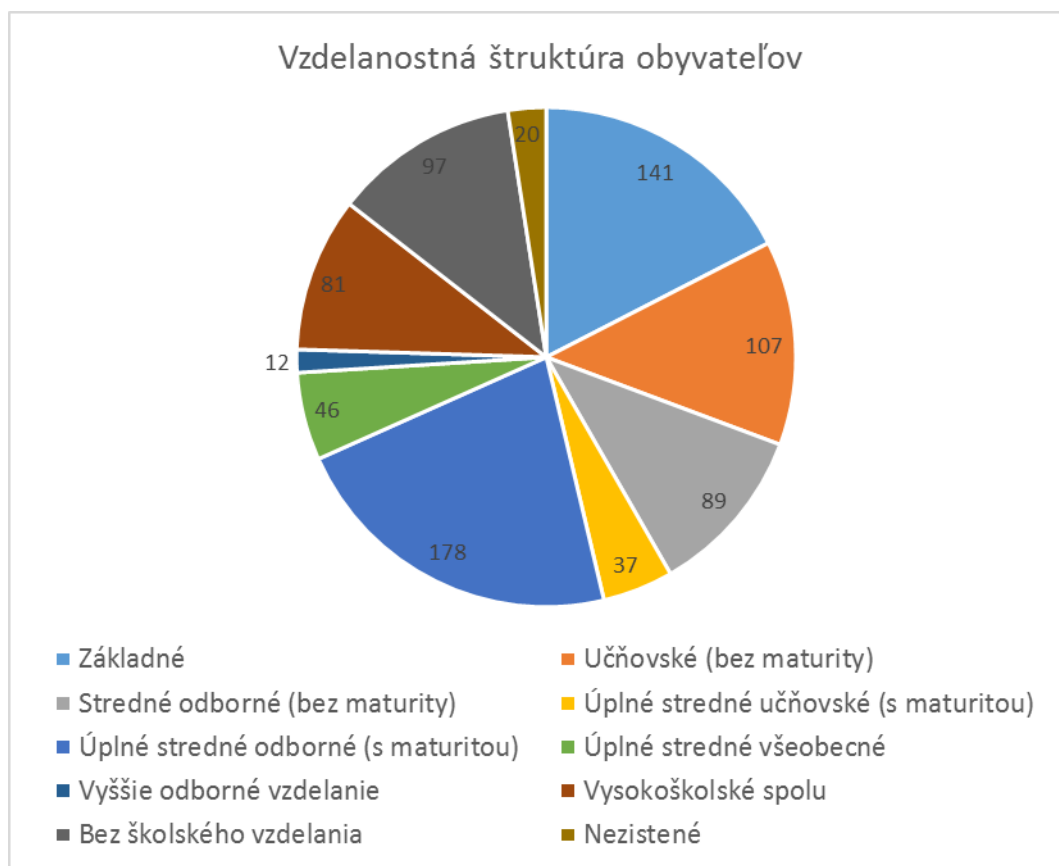
Hoci sa vzdelanostná úroveň v priebehu rokov podstatne zlepšila, obec Jablonov nad Turňou je stále charakterizovaná nízkou vzdelanostnou úrovňou, dominantné postavenie majú podľa údajov zo SODB v roku 2011 obyvatelia so základným vzdelaním (17,45 %) a obyvatelia s učňovským vzdelaním bez maturity (13,24 %). Vysokoškolsky vzdelaní obyvatelia tvoria 10,02 % z celkového počtu obyvateľov.

Tabuľka – Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Pohlavie		Spolu	%
	muži	ženy		
Jablonov nad Turňou				
Základné	32	109	141	17,45 %
Učňovské (bez maturity)	71	36	107	13,24 %
Stredné odborné (bez maturity)	54	35	89	11,01 %
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	24	13	37	4,58 %
Úplné stredné odborné (s maturitou)	84	94	178	22,03 %
Úplné stredné všeobecné	10	36	46	5,69 %
Vyššie odborné vzdelanie	3	9	12	1,49 %
Vysokoškolské bakalárske	6	5	11	1,36 %
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	31	35	66	8,17 %
Vysokoškolské doktorandské	1	3	4	0,50 %
Vysokoškolské spolu	38	43	81	10,02 %
Bez školského vzdelania	55	42	97	12,00 %
Nezistené	11	9	20	2,48 %
Spolu	382	426	808	100,00 %

Graf – Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Infraštruktúra je jedným z najdôležitejších faktorov ktoré vplývajú na sociálny a ekonomický rozvoj regiónu. Samotná technická infraštruktúra vplýva na rozmiestnenie firiem a podnikov v regióne, ako aj na ich výkon a efektívnosť. Rovnako je dôležitá aj pre obyvateľstvo a jeho kvalitu života. Civilizačnú úroveň spoločnosti vyjadruje a odzrkadľuje úroveň a stav technickej infraštruktúry.

Technická infraštruktúra prepája výrobcu a spotrebiteľa, približuje prácu i služby obyvateľstvu. Jej dostatok podporuje rozvoj služieb a novej výroby. Preto je rozvinutá a komplexne vybudovaná infraštruktúra jednou zo základných podmienok vstupu kapitálu do priestoru.

Elektrická sieť

Obec Jablonov nad Turňou je plne elektrifikovaná. Stav elektrickej siete je vyhovujúci. Dodávka elektrickej energie je zabezpečovaná vzdušnými 22 kV prípojkami z existujúceho 22 kV vzdušného vedenia č. 223. VN linka je napájaná z ES 110/22 kV Rožňava. V katastri obce sa ešte nachádzajú aj 110 kV a 400 kV vzdušné vedenie. Pre uvedené vzdušné a káblové vedenia je potrebné zachovať ochranné pásma vedení, celistvosť ochranných uzemňovacích sústav v zmysle zákona 656/2004 Z. z. a noriem STN 33 2000-5-52, STN 73 6005. Obec je zásobovaná 5 transformačnými stanicami.

Vedenia 110 kV prechádzajúce k. ú. obce : č. 6202, 6207 a 6208, 6741 a 6742 - dvojité.
Vedenie 400 kV prechádzajúce k. ú. obce : č. V427 Rimavská Sobota - Moldava n/B.

Verejné osvetlenie v obci je zrekonštruované v roku 2016 vybavené úspornými LED svietidlami s diaľkovou centrálnou reguláciou výkonu.

Plynofikácia

Obec bola plynofikovaná v roku 1986 a približne 90% obyvateľstva je pripojených na plynovod. Plyn je využívaný pre potreby vykurovania, varenia a prípravu TUV pre rodinné domy a menšie prevádzky miestneho významu. Obec Jablonov nad Turňou je plynofikovaná VVTL prípojkou D 150, PN 64 MPa na jestvujúci VVTL MŠP plynovod DN 700, PN 64 MPa cez RS 1 203/2/1 - 463 VVTL/STL. Miestna sieť je vytvorená kombináciou STL a NTL plynovodov. Rozvody sú v PE 80 - 150. Plynovody sú zabezpečované z regulačnej stanice v Jablonove nad Turňou. Kapacita plynu je pre terajší stav postačujúca. Zo strany SPP nie sú momentálne ďalšie zábery v rozvode plynu.

Telekomunikácie a internet

Rozvod telekomunikačnej siete je napojený z digitálnej ústredne v samotnej obci Jablonov nad Turňou. Pokrytie obce je postačujúce. Optický kábel prichádza zo smeru Košice do zastavaného územia obce. Odbočka optického kábla je vedená do digitálnej ústredne v obci Jablonov nad Turňou. Je tu možnosť napojenia na internet a taktiež je tu pokrytie signálom všetkých súčasných operátorov poskytujúcich telekomunikačné služby. Nachádza sa v oblasti s dobrým signálom.

Internet poskytujú v obci spoločnosť VEGANET – bezdrôtový internet s rýchlosťou max. 15 Mb/s a Telekom káblový internet s max. rýchlosťou 20 Mb/s (VDSL)

Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby plánuje vybudovanie telekomunikačnej líniovej stavby, pasívnej optickej siete medzi bodom prepojenia s kostrovým operátorom (DBTO) a jednotlivými obcami združenými v klastroch obcí, ktoré nie sú pokryté širokopásmovými informačno-komunikačnými službami. Jedná sa o telekomunikačnú líniovú stavbu vo verejnom záujme, v zmysle vyjadrenia MDVaRR č. 18894/2015/C510-SEKPS/43262. Sieť bude vytvorená miestnymi optickými káblami (MOK), ukončenými v koncových bodoch siete POP so stožiarom. Pre biele miesta bude vybudovaný v obci POP. POP bude v každej obci riešený individuálne ako samostatne stojací kontajner (TK) alebo outdoorový kabinet (OUTK) na pozemku obce, alebo v objektoch vo vlastníctve obce a bude napájaný z najbližšieho zdroja elektrickej energie.

Cestné a dopravné siete

Dostupnosť územia a kvalitná dopravná infraštruktúra sú dôležité prvky ovplyvňujúce ekonomický a sociálny rozvoj územia. Obec Jablonov nad Turňou sa nachádza medzi okresným mestom Rožňava a krajským mestom Košice. Má dobrú polohu vzhľadom na dopravné siete avšak túto polohu dištancuje horský prechod Soroška. V okolí intravilánu obce sa nachádza štátna cesta I. triedy E571. Cesta spája Košice so Zvolenom s označením úseku I/16. Ďalej obcou prechádza aj cesta III. triedy Jablonov nad Turňou po Silickú Jablonicu.

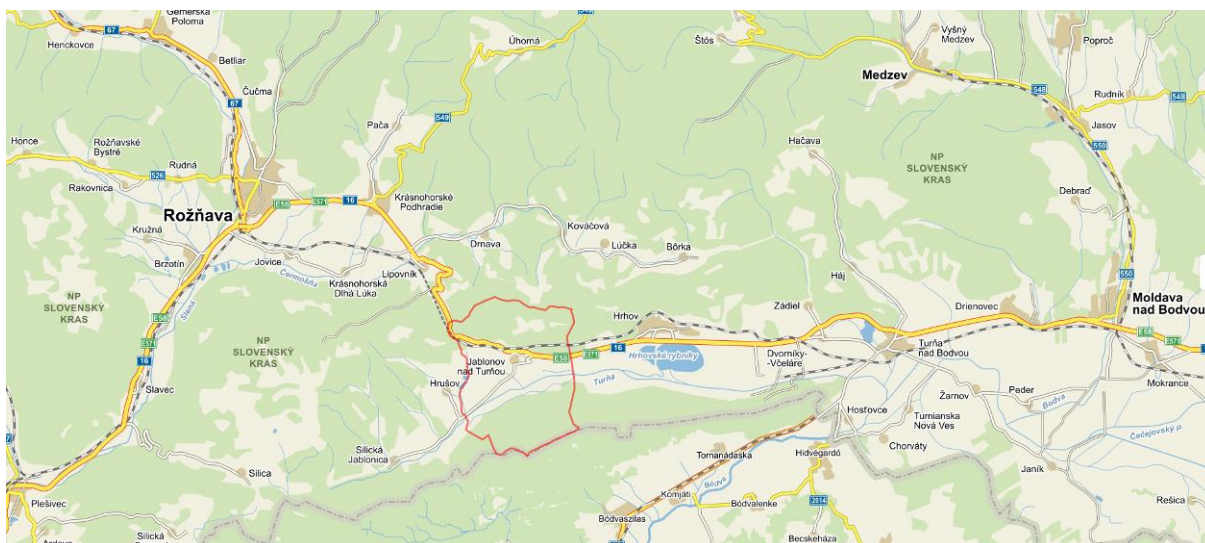
Bezpečnosť dopravy na území obce Jablonov nad Turňou je dobrá, nehodové úseky sa vytvárajú na miestach mimo intravilánu obce, na ceste I. triedy horský prechod Soroška. V obci sa nachádzajú 2 nasvietené prechody pre chodcov.

Obec má veľmi dobré zabezpečenie autobusovou dopravou, ktorá zabezpečujú diaľkové linky Bratislava – Košice a lokálne linky Rožňava – Jablonov nad Turňou – Silická Jablonica.

Obcou prechádza aj železničná trať druhej triedy, ktorá nie je na elektrifikovaná, ale je dvojkolažka železničná trati č. 160 - Zvolen – Košice. Mimo intravilánu je umiestnená aj železničná stanica Jablonov nad Turňou. Trať následne vchádza do Jablonovského tunela, ktorý je dlhý 3148 m, bol postavený v rokoch 1951 - 55 medzi obcami Jablonov nad Turňou a Lipovník.

Mapa – Dopravná dostupnosť obce

Vodné hospodárstvo, kanalizácia a odpadové hospodárstvo

Obyvatelia obce sú napojení na verejný vodovod, jeho technický stav je nevyhovujúci a vyžaduje si rekonštrukciu. Na území sa nachádzajú ochranné pásma vodárenských zdrojov, nakoľko má obec vlastný zdroj pitnej vody s výdatnosťou 2,7 l/s pod názvom Eveteš. Napojenosť na vodovodnú sieť v obci je približne 95%.

Obec má vybudovanú vlastnú kanalizačnú stokovú sieť, ktorá napája 95 % ekvivalentných obyvateľov. Kapacita existujúcej ČOV je 433 (pri dennej spotrebe 300 l vody – pri aktuálnej priemernej spotrebe vody 150 l je kapacita 866 EO). Technický stav čistiarene a jej príslušenstva je už v nevyhovujúcom stave a vyžaduje si intenzifikáciu.

Zber a likvidáciu KO zabezpečuje pre obec Jablonov nad Turňou firma BRANTNER GEMER, ktorá odpad odváža dvakrát do mesiaca. Obec má zavedený separovaný zber odpadu pre papier, sklo, plasty, BRO. V obci sa produkuje aj drobný stavebný odpad a tiež nebezpečný odpad z domácností. Drobný stavebný odpad sa zabezpečuje zberom na zbernom mieste. Zber nebezpečného odpadu z domácností sa zabezpečuje prostredníctvom kontajnera na zbernom mieste. Na zbernom mieste je možné odovzdať odpad typu papier, sklo, pneumatiky, BRO, akumulátory, stavebný odpad, elektrospotrebiče.

SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Sociálna infraštruktúra uspokojuje potreby obyvateľstva a vplýva na rozmiestňovanie niektorých výrobných podnikov. Lokalizácia sociálnej infraštruktúry je podmienená najmä štruktúrou osídlenia, ako aj veľkosťou sídel. Sociálna infraštruktúra sa komplexnejšie rozvíja a sústreďuje skôr v sídlach mestského typu. Koncentrovanie verejných a súkromných zdrojov do priestoru a ich smerovanie do rozvoja sociálnej infraštruktúry napomáha dynamike jej rozvoja, pričom sa zachováva rôznorodosť a identita vlastníckych foriem. Pri sociálnej infraštruktúre sa najčastejšie hodnotí: domový a bytový fond, školstvo, sociálne služby, zdravotníctvo a služby obyvateľstvu.

Domový a bytový fond

Existencia príležitostí na bývanie, stav domového a bytového fondu sú určujúce faktory ovplyvňujúce ďalší rozvoj obce a naplňajúce jej obytnú funkciu. Základnou funkciou obce Jablonov nad Turňou je jej obytná funkcia. Zóna bývania je tvorená z väčšej časti individuálnou bytovou výstavbou (IBV) a z minimálnej časti komplexnou bytovou výstavbou (KBV). Minimálna časť obyvateľstva býva v bytových domoch a väčšia časť v rodinných domoch, jedná sa o prevažne vidiecky ráz osídlenia.

Celkový počet domov v obci je 265, z toho 223 domov je obývaných, 26 domov je neobývaných a 16 domov sa využíva na rekreačné účely. Bytové domy sú v obci v počte 3. Väčšina domov bola postavená v období rokov 1946 – 1990, čiže zástavba je pomerne zastaralá.

Návrh rozvoja bývania je prehľadnejšie riešený v grafickej časti ÚPN. Uvažuje sa prevažne so samostatne stojacimi rodinnými domami s pozemkami o veľkosti cca 6,0 – 8,0 á a bytovým domom pozostávajúcim zo 6 bytových jednotiek. Jednotlivé parcely budú prístupné z existujúcich a novovybudovaných komunikácií s postrannými pešími chodníkmi. Bytová výstavba sa uvažuje aj vo všetkých voľných prielukách existujúcej zástavby a v rozvojových lokalitách.

Plánované počty výstavby nájomných bytových domov na roky 2016 - 2020 sú v objekte bývalej colnej správy. Obec Jablonov nad Turňou odkúpila tento objekt v roku 2016 za účelom rozvoja bytovej politiky v obci. Komplexná podpora IBV môže prilákať nových obyvateľov a vytvoriť predpoklady pre celkový rozvoj obce.

Školstvo

V obci Jablonov nad Turňou je Základná škola s materskou školou. V škole vyučuje 14 učiteľov, pričom návštevnosť žiakov je nasledovná: 69 žiakov navštevuje základnú školu a 18 detí materskú školu. Deti navštevujúce materskú školu majú možnosť využívať priľahlé športoviská a detské ihrisko. Presný názov je Základná škola s materskou školou s vyučujúcim jazykom maďarským. Z hľadiska základného vzdelania plní obec spádovú funkciu pre 3 okolité obce. Škola sídli v technicky vyhovujúcich priestoroch s pridruženými ihriskami a disponuje počítačovou učebňou s pripojením na internet. Z hľadiska energetickej náročnosti si jednotlivé objekty vyžadujú rekonštrukciu za účelom dosiahnutia finančných úspor na prevádzkových nákladoch.

Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

Ako jedna z mála obcí má obec Jablonov nad Turňou vo svojom majetku aj budovu zdravotného strediska, kde sídlia lekári (všeobecný lekár pre dospelých, stomatológ, gynekológ). V obci sa nachádza aj lekárňa. Obec poskytuje aj opatrovateľskú službu a v budúcnosti plánuje prevádzkovať denný stacionár alebo domov sociálnych služieb.

Služby obyvateľstvu

Jablonov nad Turňou má vybudované zariadenia, ktoré zabezpečujú služby a potreby obyvateľstva - základnú školu s materskou školou, školský klub detí, školské účelové zariadenia, školskú jedáleň, telocvičňu, multifunkčné ihrisko, futbalové ihrisko, čo dáva priestor na ďalšiu športovú činnosť. Detské ihrisko je súčasťou areálu školy. V obci sa nachádza tiež pošta, klub dôchodcov, klub mladých, cintorín, zdravotné stredisko, farské úrady (2), dom smútku, potraviny, pohostinstvá, knižnica, pamätné miesto a park.

Areál sýpky s pivnicou (Granárium) poskytuje priestor na organizovanie kultúrno spoločenských podujatí a ubytovanie. Ubytovacie služby tiež poskytuje Cyril Motyka a ubytovanie u Dávida. Obecné zastupiteľstvo komunikuje s občanmi prostredníctvom obecného rozhlasu, letákov, ako i web stránky s adresou <http://www.jablonovnt.sk/>. Občania tiež dostávajú informácie na tabuli obecného úradu.

Tabuľka – Lokalizácia významných inštitúcií

Spádovosť obce Jablonov nad Turňou	
Sídlo matričného úradu	Jablonov nad Turňou
Sídlo pracoviska daňového úradu	Rožňava
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Rožňava
Sídlo Okresného súdu	Rožňava
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Rožňava
Sídlo pracoviska okresného úradu	Rožňava
Sídlo Územnej vojenskej správy	Rožňava
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Rožňava
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Rožňava
Sídlo spoločného stavebného úradu	Rožňava

Ekonomická základňa obce

Rozmiestňovanie obyvateľstva ekonomických aktivít v priestore na seba navzájom vplyvávajú a podmieňujú sa. Podnikatelia a spoločnosti priťahujú pracovné sily a ich odvetvová štruktúra ovplyvňuje kvalitu t.j. vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru obyvateľstva v území.

Obec sa nachádza neďaleko významných mestských sídel Rožňava, Moldava nad Bodvou a Košice ktoré sú prepojené s obcou nevyhovujúcou dopravnou (horský prechod Soroška) a technickou infraštruktúrou. Ekonomický potenciál daného regiónu predstavuje spolupôsobenie existujúcich ľudských zdrojov, kapitálu a prírodných daností za účelom

výroby produkcie a poskytovania služieb. Práve ekonomický potenciál je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností obce a determinantom životnej úrovne jej obyvateľstva. Je východiskom všetkých rozvojových zámerov, ktoré sa obce dotýkajú.

Dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce. Využitie ekonomického potenciálu obce závisí od viacerých faktorov. Okrem dopytu sú to predovšetkým ekonomicko-technické parametre výrobných zariadení alokovaných v regióne, konkurencieschopnosť ich potenciálnej produkcie, kvalita a dostupnosť pracovnej sily a pod. Úroveň tohto potenciálu a stupeň jeho využitia sa priamo odzrkadľuje v ekonomickej výkonnosti obce.

Tabuľka – Ekonomická aktivita obyvateľov obce Jablonov nad Turňou (Zdroj. SODB 2011)

Ekonomická aktivita obyvateľstva	Počet obyvateľov
Ekonomicky aktívni spolu	417
pracujúci (okrem dôchodcov)	347
pracujúci dôchodcovia	10
materská dovolenka	3
rodičovská dovolenka	11
nezamestnaný	92
študenti SŠ	26
študenti VŠ	14
osoby v domácnosti	1
dôchodcovia	193
deti do 16 rokov	113
ostatný	64

Najväčšie percento zamestnaného obyvateľstva pracuje v odvetví Pozemná doprava a doprava potrubím. Ďalšími najrozsiahljšími odvetviami zamestnanosti obce sú: maloobchod, vzdelávanie, verejná správa, armáda, zdravotníctvo, pestovanie plodín a chov zvierat.

Ekonomicky aktívni občania pracujú v miestnych podnikoch, či v súkromných alebo v štátnych, aj v poľnohospodárskom odvetví. Väčšina občanov však za prácou dochádza denne alebo týždenne, niekedy aj v dlhších intervaloch do okolitých miest, obcí – Rožňava, Košice, no aj do vzdialenejších miest. Veľa občanov odchádza za prácou aj do zahraničia.

Tabuľka - Počet nezamestnaných evidovaných na ÚPSVaR Rožňava

Rok	Počet nezamestnaných evidovaných na ÚPSVaR Rožňava	Z toho ženy	Miera nezamestnanosti v % (odvíja sa od počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva, ktorého počet sa ale nesleduje každoročne, vychádzame z roku 2011 SODB 2011 pre každý rok, preto je tento údaj len informatívny)
2010	87	37	20,86 %
2011	92	44	22,06 %
2012	88	39	21,10 %
2013	84	31	20,14 %
2014	84	28	20,14 %
2015	66	31	15,82 %

Tabuľka – Firmy, podniky, živnostníci a služby v obci Jablonov nad Turňou

Poľnohospodárstvo	AGRÁR s.r.o. Hrušov AGROPRODUKTA, a. s.
Maloobchod	Potraviny COOP Jednota Remarket KRS group s.r.o. Artvill s.r.o. Ing. Štefan Ignác, Ing. Anna Ignáková – domáca výroba džemov a vína
Stravovacie a ubytovacie služby, pohostinstvá	GRANÁRIUM – LSF, s. r. o. Cyril Motyka U Dávida Pohostinstvo SZÁDIVÓ Valéria Kocsisová - ESPRESSO
Služby	Slovenská pošta a. s. Lekáreň a lekári Kovács Vojtech – servis a montáž kúrenia Ing. Ľudovít Bodnár – stavebné práce Gabriel Lázár – stavebné práce Tibor Pogány – osobná preprava, požičovňa áut Ing. Ildikó Vámosová – LINEA – účtovníctvo, finančné poradenstvo REŠPED Trans s.r.o. – medzinárodná vnútroštátna preprava Irena Zubriczká – GEOTRON - geodetické služby, poradenstvo v oblasti katastra nehnuteľností MVDr. Jaroslav Kilík - zverolekár
Priemyselná výroba	PROVENTUS ML s.r.o. – kovo výroba
Energetika a telekomunikácie	kompresorová stanica EUSTREAM a. s.
Iné	Obecná prevádzkareň s. r. o. Jablonov

Združenia a organizácie na území obce

V obci Jablonov nad Turňou pôsobí folklórny súbor Bokréta má 14 členov. Ďalšie svoje záľuby a záujmy je možné naplniť v spoločenských organizáciách obce - v Jednote dôchodcov Slovenska s vlastným klubom 80 členov, v poľovníckom združení 32 členov a v dobrovoľnom hasičskom zbore je 16 členov. Ďalšími organizáciami na území obce sú: ŠK Jablonov nad Turňou – 52 členov, Občianske združenie PAKLAN – 6 členov, ALMA - Centrum obnovy a ochrany ľudovej architektúry a tradícií Gemera (v rámci ktorého pôsobí aj Vínny rád Sv. Urbana), o. z. 13 členov, Spoločenstvo vinárov a vinohradníkov spod Sorošky 11 členov, Európsky rád vínnych rytierov maďarského konzulátu - 4 členovia.

Obec Jablonov nad Turňou je členom Združenia miest a obcí Slovenska, Združenia miest a obcí horného Gemera a združenia obcí Mikroregión Domica, ktorý vznikol v roku 2004 za účelom rozvoja obcí, regiónu a cestovného ruchu. Sídlo združenia je v Plešivci. Rozloha územia je 35 217 ha, počet obyvateľov na území 11 787. Občianske združenie Mikroregiónu Domica pozostáva z nasledovných obcí: Ardovo, Bohúňovo, Bretka, Čoltovo, Dlhá Ves, Gemerská Hôrka, Gemerská Panica, Hrhov, Hrušov, Jablonov nad Turňou, Kečovo, Kunová Teplica, Meliata, Pašková, Plešivec, Silica, Silická Brezová, Silická Jablonica a Slavec.

Občianske združenie ALMA - Centrum si kladie za svoj cieľ zviditeľniť región Turnianskej vínnej cesty ako aj Gemera vo všeobecnosti nielen v celoslovenskom ale aj celoeurópskom merítku. Vedomé si množstva príležitostí, ktoré tento región ponúka, či už prostredníctvom prírodných krás, kultúrnych pamiatok a podujatí, alebo ľudových zvykov a tradícií, sa toto združenie s veľkou vervou púšťa do náročného boja o priazeň návštevníkov, pohodlie a spokojnosť ktorých vždy kladie na prvé miesto. Regionálna značka Karsticum označuje výrobky a služby na území Gemersko-Turnianskeho Krasu. Cieľom značenia miestnych produktov je podporiť tie tradičné miestne výrobky a služby, ktoré svojim spôsobom výroby a poskytovaním služieb zároveň šetria životné prostredie a vytvárajú nové jedinečné hodnoty v jednotlivých regiónoch.

Obec Jablonov nad Turňou je stará vinohradnícka obec a je súčasťou Turnianskej vínnej cesty. Turnianska vínná cesta zahŕňa malopestovateľov viniča, malovýrobcov vína, poskytovateľov stravovacích a ubytovacích služieb, remeselníkov a združenia podieľajúce sa na rozvoji turizmu a cestovného ruchu v Slovenskom krase.

SWOT ANALÝZA

Tento dokument na predchádzajúcich stránkach poskytuje pohľad na súčasný stav socioekonomického rozvoja obce. Avšak aby sme mohli vypracovať účinnú rozvojovú stratégiu, je potrebné prezentovať výsledky socioeconomickej analýzy obce a analýzy výsledkov realizovaných opatrení vo forme objektívnej, výstižnej, hutnej a čo najkomplexnejšej charakteristiky vyváženého vývoja obce.

To nám umožní SWOT analýza, ktorá svojím usporiadaním do štyroch kvadrantov (silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia) dobre vyhovuje charakteru úvah potrebných pri formulovaní stratégií a ich implementácie počas celého programovacieho obdobia. Umožňuje tiež pružne reagovať na meniaci sa vývoj obce prostredníctvom spätných korekcií jednotlivých identifikovaných javov vrátane ich preradenia do iných kvadrantov.

Silné a slabé stránky sú v SWOT analýze definované ako interné faktory a kapacity, ktoré sú prínosom, alebo naopak, predstavujú nedostatky súčasného stavu. Príležitosti a ohrozenia predstavujú na druhej strane externé faktory a podmienky prostredia, určujú možnosti rozvoja a riziká, s ktorými treba rátať v budúcnosti.

Rozdelenie položiek medzi silné stránky a príležitosti definuje, na ktorých faktoroch môže obec stavať, aktívne ich využívať a rozvíjať – a má na nich dosah (silné stránky). Taktiež definuje faktory, ktoré sú pre obec priaznivé, avšak stratégia obce nie je na nich smerovaná, resp. sú mimo dosahu obce (príležitosti). Členenie položiek na slabé stránky a ohrozenia určuje, aké faktory má obec odstrániť, resp. eliminovať – a má na nich dosah (slabé stránky), a akým ohrozeniam bude musieť čeliť v rámci jej ďalšieho rozvoja.

SWOT analýza obce Jablonov nad Turňou 2016

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vhodná geografická poloha (poloha medzi okresným a krajským mestom, v lone národného parku, na trase plánovanej R2, krásna scenéria) - prírodné bohatstvo (národný park, lesy, pasienky, lúky, kvalitný zdroj pitnej vody, bohatý poľovnícky a rybársky revír) - veľmi dobrá kvalita životného prostredia - dostatočná technická vybavenosť (vybudovaná kanalizačná sieť, ČOV, vodovod, plynofikácia, prístup na internet) - zdravotnícke služby na dobrej úrovni - bohaté kultúrne, historické, folklórne a tradičné zvyky - silné vzťahy s družobnými obcami z MR – fungujúca cezhraničná spolupráca - rozvinutá štruktúra služieb a obchodu - možnosť výchovy a vzdelávania v miestnej materskej škole, základnej škole a školských zariadeniach - ponuka viacerých športových možností – existencia telocvične a viacerých športových ihrísk, v zime klzisko - atraktivnosť z hľadiska cestovného ruchu (národný park, vinohradníctvo, ovocinárstvo, prihraničná obec) - blízkosť a dostupnosť letiska – Košice - zaradenie obce do turistických ciest KSK programu Terra Incognita (gotická cesta, vínna cesta) - prostredie na kvalitné a dôstojné žitie - existujúca regionálna značka „krasticum,, pre miestne produkty a služby - existencia malých a mikro podnikov so širokým spektrom služieb	<ul style="list-style-type: none"> - nevysporiadané majetko-právne vzťahy, rozdrobenosť a neprístupnosť pozemkov v extraviláne obce - nepriaznivý demografický vývoj - deficit stravovacích a reštauračných zariadení, služieb v gastronómii - vysoká miera nezamestnanosti - vysoká energetická náročnosť a zlý technický stav verejných a obecných budov - zlý technický stav miestnych komunikácií, chodníkov a rigolov - nevyhovujúci horský prechod Soroška, nevybudované dopravné spojenie R2 - chátrajúci stav národných kultúrnych pamiatok - rušenie osobnej železničnej dopravy - nedostatok pracovných príležitostí - slabo rozvinutý cestovný ruch (slabá programová ponuka) , absencia programu agroturistiky - región s najvyššou mierou nezamestnanosti a najnižším HDP v rámci SR - absencia ponuky nájomného bývania - prítomnosť rozsiahlych nevyužitých priestorov vhodných na rozvoj podnikateľských aktivít - existencia a tvorba čiernych skládok odpadu - nevyužitý potenciál ovocinárstva - zanedbané ovocné sady a vinohrady - veľmi slabo rozvinuté krátke dodávateľské reťazce, nefungujúci predaj z dvora - odstávka kompresorovej stanice spoločnosti Eustream a.s.

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - využívanie alternatívnych zdrojov energií (biomasa), kompletná zmena palivovej základne - nová bytová výstavba na nových pozemkoch určených pre IBV - možnosť vstupu zahraničných investorov do podnikateľských aktivít - možnosť rozvoja cestovného ruchu - tvorba programových ponúk agroturistiky, cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov a rozvoj rodinnej rekreácie - rozšírenie kultúrnych, športových, relaxačných a oddychových možností v obci - obnova nevyužitých domov obci (podpora ponuky realitného trhu, hľadanie financií na ich odkúpenie a obnovu) - zvýšenie starostlivosti o starých, osamelých a sociálne odkázaných občanov – aj formou vybudovania, rekonštrukcie resp. odkúpenia budov na účely sociálnych a starobných domovov - možnosť čerpania prostriedkov z fondov a dotačných programov EÚ a SR - vytváranie partnerstiev a spolupráce pri realizovaní projektov - vytváranie cezhraničných partnerstiev a spolupráce bez jazykových bariér - možnosť obnovy a rozvoja vinohradníctva a ovocinárstva - rastúci záujem obyvateľstva o regionálne produkty - vybudovanie cyklotrás s vyznačenými náučnými a turistickými chodníkmi - vytvorenie pracovných príležitostí, ktorými by sa prilákala kvalifikovaná sila, ktorá je pôvodom z obce a v súčasnosti pracuje v zahraničí - obnova a propagácia vínnej kultúry a tradícií - geotermálne možnosti obce - rozšírenie služieb na gotickej a vínnej ceste, podpora a rozvoj miestnych produktov a gastro turistiky - vytváranie priaznivého prostredia pre podporu a rozvoj miestnych podnikateľov	<ul style="list-style-type: none"> - starnutie obyvateľstva - rast komunity neprispôsobivých obyvateľov - zhoršujúca sa sociálna a ekonomická situácia u niektorých skupín obyvateľstva - odliv mladých ľudí za prácou a odliv vzdelanej pracovnej sily do zahraničia - zhoršujúca sa kvalita pitných vodných zdrojov a povrchových vôd - nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu projektových zámerov a projektových dokumentácií na rozvoj a zveľadenie obce - nízka disciplína pri nakladaní s odpadom a neriešenie problému čiernych skládok, netriedenie komunálneho odpadu - nedostatočný záujem občanov zapájať sa do rozvojových aktivít obce - zhoršujúca sa kvalita ŽP pod vplyvom zvyšujúcej sa intenzity cestnej dopravy - komplikovaná a náročná administratívna činnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EÚ - ekonomické zaťaženie živnostníkov

PROGRAMOVÁ ČASŤ

Stratégia je stanovená strategickými cieľmi na najvyššej úrovni programu, ktorými sú formulované vízie. Rozvojová stratégia predstavuje nový integrovaný prístup, ktorý je v súčasnosti zameraný na problém ekonomického zaostávania území identifikovaných v Národnom rozvojovom pláne (NRP). Medzi identifikované zaostávajúce regióny patrí aj územie Košického samosprávneho kraja a teda aj obce Jablonov nad Turňou.

Jednotlivé opatrenia stanovené v prioritných oblastiach obce budú v obci napĺňané prostredníctvom vytvorených aktivít. Zoznam opatrení a k nim priradených aktivít je uvedený v nasledovnej tabuľke.

Prioritné oblasti obce Jablonov nad Turňou:

- Prioritná oblasť 1: Technická infraštruktúra a hospodárstvo
- Prioritná oblasť 2: Životné prostredie
- Prioritná oblasť 3: Sociálna oblasť a zdravotníctvo
- Prioritná oblasť 4: Infraštruktúra vzdelávania
- Prioritná oblasť 5: Kultúra
- Prioritná oblasť 6: Šport, rekreácia a cestovný ruch

Prioritná oblasť 1: Technická infraštruktúra a hospodárstvo

Opatrenie 1.1: Rozvoj dopravnej infraštruktúry

- Aktivity: - rekonštrukcia miestnych komunikácií
- rekonštrukcia a prispôsobenie poklopov kanalizačných šácht vozovke (poklopov)
  - rekonštrukcia chodníkov
  - výstavba miestnych komunikácií

Opatrenie 1.2: Obnova verejných priestranstiev

- Aktivity - revitalizácia verejných priestranstiev
- budovanie nových oddychových zón a parkov

Opatrenie 1.3: Rekonštrukcia kanalizácie a ČOV

- Aktivity - intenzifikácia ČOV a výmena technologických prvkov
- rekonštrukcia stokovej siete
  - rozšírenie stokovej siete

Opatrenie 1.4: Rekonštrukcia objektov kultúrnej infraštruktúry

- Aktivity - rekonštrukcia budovy kultúrneho domu
- rekonštrukcia vykurovania obecného úradu a interiérové úpravy
  - rekonštrukcia knižnice
  - rekonštrukcia domu smútku

Opatrenie 1.5: Zlepšenie informovanosti a bezpečnosti

- Aktivity - vybudovanie bezdrôtového rozhlasu
- vybudovanie kamerového systému
  - rekonštrukcia budovy požiarnej zbrojnice
  - obnova požiarnej techniky

Opatrenie 1.6: Podpora malého a stredného podnikania

Aktivity - budovanie predajných miest
- rekonštrukcia prenajímaných obecných priestorov

Opatrenie 1.7: Rozšírenie a skvalitnenie služieb obecného podniku

Aktivity - tvorba nových pracovných miest
- obstaranie pracovnej techniky

Prioritná oblasť 2: Životné prostredie

Opatrenie 2.1: Odpadové hospodárstvo

Aktivity: - zriadenie malej obecnej kompostárne
- zabezpečenie domácich kompostérov do každej domácnosti
- vybudovanie zberného dvora
- informačné aktivity o separácii odpadu

Opatrenie 2.2: Likvidácia čiernych skládok a rekultivácia plôch

Aktivity - vytriedenie a odvoz odpadu na spracovanie, prípadne skládkovanie
- revitalizácia vyčistených plôch zeleňou

Opatrenie 2.3: Vodné toky a odvádzanie zrážkových vôd

Aktivity - úprava koryta miestneho potoka Demeš špárovaným kameňom
- rekonštrukcia dažďových rigolov popri miestnych komunikáciách
- čistenie vodných tokov a rigolov

Prioritná oblasť 3: Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Opatrenie 3.1: Zlepšenie infraštruktúry zdravotníckych služieb

Aktivity: - rekonštrukcia budovy zdravotného strediska

Opatrenie 3.2: Rozšírenie sociálnych služieb

Aktivity - zriadenie denného stacionára
- vybudovanie priestorov pre denný stacionár
- poskytovanie opatrovateľskej služby

Opatrenie 3.3: Výstavba sociálnych nájomných bytov

Aktivity - prestavba objektu budovy bývalej colnice na nájomné byty nízkeho štandardu

Prioritná oblasť 4: Infraštruktúra vzdelávania

Opatrenie 4.1: Zníženie energetickej náročnosti budov základnej školy, materskej školy a telocvične

Aktivity: - zateplenie objektov
- výmena pôvodných okenných výplní
- výmena svetelných zdrojov za úsporné
- termoregulácia vykurovacej sústavy

Opatrenie 4.2: Rekonštrukcia telocvične

- Aktivity - zvýšenie bezpečnosti prevádzky telocvične
- interiérové úpravy
  - oprava strechy
  - prístavba šatní a sociálnych zariadení posilňovne

Opatrenie 4.3: Skvalitnenie priestorov ZŠ a MŠ

- Aktivity - modernizácia učební
- interiérové úpravy
  - prístavba priestorov MŠ

Opatrenie 4.4: Vybudovanie kultúrno školiaceho centra pre podporu regionálnych aktivít miestnej samosprávy

- Aktivity - rekonštrukcia pôvodného vidieckeho objektu
- vytvorenie kultúrno spoločenského centra

Prioritná oblasť 5: Kultúra

Opatrenie 5.1: Rozvoj kultúrno-spoločenského života v obci

- Aktivity: - pravidelné organizovanie tradičných kultúrno-spoločenských podujatí
- podpora ľudových zvykov, remesiel a tradícií

Opatrenie 5.2: Poznanie histórie a informovanosť

- Aktivity - spracovanie histórie obce do monografie
- pravidelné vydávanie obecných novín

Prioritná oblasť 6: Šport, rekreácia a cestovný ruch

Opatrenie 6.1: Budovanie nových športovísk

- Aktivity: - vybudovanie outdoorového fitness centra
- výstavba klziska
  - prístavba plavárne k budove telocvične

Opatrenie 6.2: Skvalitnenie existujúcich športovísk

- Aktivity - výstavba tribúny so šatňami a viacúčelovými priestormi na futbalovom ihrisku
- rekonštrukcia fitnesscentra a obnova vybavenia
  - obnova vybavenia športových klubov

Opatrenie 6.3: Zatraktívnenie obce pre rozvoj cestovného ruchu

- Aktivity - budovanie cyklotrás a náučných turistických chodníkov
- vybudovanie vyhliadkovej veže
  - vybudovanie tržnice na prezentáciu a predaj miestnych výrobkov

Opatrenie 6.4: Rozšírenie služieb cestovného ruchu

- Aktivity - vytvorenie podmienok a služieb pre rekreačné a relaxačné činnosti
- zmapovanie geotermálnych možností obce
  - rozvoj regionálnej kultúry a regionálnych aktivít

REALIZAČNÁ ČASŤ

Zabezpečenie realizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý dokument, prostredníctvom ktorého sa uskutočňuje podpora miestneho rozvoja s dôrazom na sociálno-ekonomickú sféru, ako aj ďalšie oblasti rozvoja obce. Charakterizuje sa ako program cielených opatrení, prípadne intervencií, ktorý bol navrhnutý pre oživenie ekonomického a sociálneho rozvoja, ako aj iných oblastí. Konkretizuje opatrenia na dosahovanie strategických cieľov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je dôležitý najmä preto, že sumarizuje základné informácie o obci k stratégii vo všetkých súvislostiach rozvoja. Slúži ako koncepčný materiál pre formulovanie cieľov rôznych projektových zámerov.

Slúži tiež ako podklad pre žiadosti o finančnú podporu na realizáciu týchto projektových zámerov a tiež na upresňovanie, získavanie a koordináciu partnerov na území obce. Zodpovednosť za plnenie celého programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce má najvyšší orgán na čele so starostom obce.

Dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Jablonov nad Turňou“ bol vypracovaný v súlade s požiadavkami zákona 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. Programové a strategické ciele vychádzajú z endogénnych rozvojových faktorov nachádzajúcich sa na území obce, berú do úvahy exogénne zdroje a tendencie.

Organizačné zabezpečenie manažmentu programu

Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Najvyšším orgánom je zastupiteľstvo obce. Starosta obce a najvyšší orgán prijíma rozhodnutia o postupe programu, ustanovuje riadiaci tím, ktorý je poverený riadením procesu. Schvaľuje návrhy a projekty rozvoja a dojednáva partnerské vzťahy. Hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu. Zabezpečuje realizáciu programu a rozhoduje o zmenách.

Najvyšší orgán v obci zároveň preberá činnosť riadiaceho tímu. Hlavnou činnosťou manažmentu programu je zabezpečiť organizačné a technické zabezpečenie programu, vykonávať kontrolu fyzickú, ekonomickú a kvalitatívnu ako aj pomocou ukazovateľov vykonať monitoring a viesť evidenciu. Ďalšou činnosťou riadiaceho tímu je urobiť priebežné a záverečné hodnotenie a spracovanie správ o stave a výsledkoch.

Spracovateľský tím má na starosti vypracovanie samotného dokumentu, jeho jednotlivé kapitoly a prílohy a vytvára pracovné skupiny, ktoré pod vedením riadiaceho tímu vykonávajú tieto hlavné činnosti. Vykonávajú rozbor pre zabezpečenie programu a posudzujú jednotlivé projekty programu. Spracovávajú a preberajú dokumentáciu projektov a riešia operatívne problémy, ktoré vznikajú pri realizácii programu. Spracovávajú a predkladajú návrhy pre aktualizáciu programu. V pracovnej skupine by mali byť odborne zdatní a spoločensky uznávaní ľudia. Súčasťou skupiny môže byť aj externý konzultant, ktorý je fundovaným pomocníkom vo všetkých fázach programu. Spracovateľský tím pripravuje všetky východiská pre strategickú časť, ktorú na základe prerokovaní s pracovnými skupinami spracuje do finálnej podoby programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako celku.

Zvlášť dôležitá je účasť verejnosti, pretože určuje výslednú legitimitu a dôveryhodnosť celého programu ako aj jeho plnenie a záväznosť. Verejnosť sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje prostredníctvom svojich zástupcov a účasťou na prejednávaní čiastkových a celkových výsledkov.

Všetky skupiny sú pri príprave programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce navzájom prepojené a komunikujú všetky jeho postupy, spracovania a podklady pre jednotlivé kapitoly dokumentu. Riadiaci tím koordinuje spracovateľský tím a zároveň zabezpečuje prácu pracovnej skupiny a verejnosti pri príprave jednotlivých častí. Riadiaci tím je teda zodpovedný za výslednú podobu dokumentu.

Zároveň je v záujme obce, aby pri realizovaní jednotlivých aktivít boli oslovené cieľové skupiny, pre ktoré je konkrétna aktivita pripravená a zabezpečí komunikáciu s nimi prostredníctvom orgánov obce.

Finančná časť

PHSR predstavuje integrovanú stratégiu, ktorej implementácia zahŕňa opatrenia realizované obcou ako aj ďalšími rozvojovými partnermi. Tieto opatrenia môžu byť financované z rôznych operačných programov, z rozpočtu obce, ako aj z rozpočtov VÚC resp. podnikateľských subjektov. Stratégia tiež obsahuje opatrenia, ktoré zatiaľ nie sú finančne pokryté, ale financovanie ktorých je v dokumente navrhnuté.

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je schopnosť obce v priebehu realizácie programu rozvoja zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Preto je pri realizácii jednotlivých projektov nevyhnutné finančné plánovanie.

Každý projekt musí mať vlastné spolufinancovanie buď z vlastných zdrojov, čiže obecných, alebo z úverových bankových zdrojov. Je potrebné vopred plánovať svoje finančné toky a vyčleniť pre každý rok realizácie projektu, resp. projektov, potrebné financie. Tieto financie sa musia stať súčasťou obecného rozpočtu a sú prísne účelovo viazané na jednotlivé projekty.

Na finančné zabezpečenie cieľov, úloh a aktivít bude obec využívať finančné prostriedky predovšetkým: z rozpočtu obce, z rozpočtu miestnej akčnej skupiny, z rozpočtu samosprávneho kraja, zo štátneho rozpočtu, z fondov Európskej únie, bankové úvery, príspevky od právnických a fyzických osôb, príspevky medzinárodných inštitúcií, nadácií a pod.

5.1 Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR	2016 - 2022
I. Environmentálna oblasť (oblasť životného prostredia a technickej infraštruktúry)	2.727.000 EUR
II. Ekonomická oblasť	200.000 EUR
III. Sociálna oblasť	280.000 EUR

ZÁVER

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Jablonov nad Turňou je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu obce, prioritné rozvojové oblasti, strategické ciele a ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskovým materiálom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce a územno-plánovacej dokumentácie obce. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Jablonov nad Turňou nadviazal aj na Program rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016-2022 a jeho hlavné prioritné oblasti a ciele.

PHSR je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania. Je uspokojený na plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať spoločný produkt poskytujúci kvalitné podmienky pre život všetkých obyvateľov obce a jej návštevníkov pri rešpektovaní územného plánu. Sú v ňom jasne vymedzené hlavné problémy, ktoré sú pre hospodársky a sociálny rozvoj územia spoločné a sú v ňom vytýčené opatrenia, ktoré prispievajú k riešeniu týchto problémov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Jablonov nad Turňou je živý dokument. Jeho realizácia sa bude sledovať a PHSR obce bude podľa potreby dopĺňaný a upravovaný. Naznačené smery rozvoja obce sú otvorené a budú sa dopracovávať a konkretizovať vždy v záujme obyvateľov obce. Hlavným cieľom tohto programu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť obce, vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí.

PHSR obce je základným kameňom koncepčného a systematického rozvoja obce v horizonte šiestich rokov. Z tohto dôvodu dosiahnutie strategického cieľa PHSR presahuje hranice jedného volebného obdobia a pri jeho formulácii, ako aj formulácii línie krokov k jeho dosiahnutiu, by malo dôjsť k zhode na úrovni vedenia obce a jej obyvateľov. Na druhej strane, tak ako všetky koncepčné a strategické dokumenty, ktoré nie sú právne záväzné, aj PHSR je dôležitý a užitočný natoľko, nakoľko sa mu tieto vlastnosti pripisujú.

Cieľom PHSR bolo sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej obyvateľstva a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany historického a kultúrneho dedičstva. Jeho poslaním je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce bez ohľadu na politickú príslušnosť štatutárneho zástupcu obce a obecného zastupiteľstva. Plán je otvorený dokument, ktorý by sa mal pravidelne písomne dopĺňať a aktualizovať, podľa vopred stanovených pravidiel, potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce Jablonov nad Turňou a uspokojiť ich potreby a požiadavky.

Informácia o schválení a zverejnení PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jablonov nad Turňou bol schválený na 23. zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Jablonove nad Turňou dňa 13.12.2016 uznesením č. 314/2016 a bol zverejnený dňa 15.12.2016 na webovom sídle obce Jablonov nad Turňou www.jablonovnt.sk.

Príloha č.1: Zoznam členov pracovných skupín

Funkcia v strategickom plánovaní	Funkcia v pracovnom zaradení
Člen riadiacej skupiny	Starosta obce Ing. Slavomír Zubriczky
Členka riadiacej skupiny	Zástupca starostu Mgr. Alžbeta Tamášová
Člen riadiaceho tímu	Ing. Elemír Bartha
Člen riadiaceho tímu	Ing. Ladislav Stefán
Poslanec obecného zastupiteľstva	Ing. Patrik Milata, poslanec OcZ
Poslankyňa obecného zastupiteľstva	Oľga Hegedušová, predseda JDS
Člen riadiaceho tímu	Silvia Pápaiová, manažérka MAS Kras
Externí odborníci, kontakt	
zástupca spracovateľa	Ing. Renáta Chanas
zástupca spracovateľa	Ing. Eva Bruženáková

Príloha č.2: Akčný plán obce Jablonov nad Turňou

Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita	Časový plán realizácie	Predpokladaný rozpočet v €	Možnosti financovania	poznámka
1. Technická infraštruktúra a hospodárstvo	1.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry	- rekonštrukcia miestnych komunikácií v dĺžke 1.500 m. vrátane prispôsobenia kanalizačných šácht vozovke	2018 - 2020	180.000,-	PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA SR 2014 - 2020 - Pod opatrenie 7.2	Projektová dokumentácia nie je spracovaná.
1. Technická infraštruktúra a hospodárstvo	1.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry	- rekonštrukcia chodníkov v dĺžke 1.800 m. (chodník na cintoríne 200 m a chodníky v obci)	2018 - 2020	200.000,-	PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA SR 2014 - 2020 - Pod opatrenie 7.2	Projektová dokumentácia nie je spracovaná.
1. Technická infraštruktúra a hospodárstvo	1.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry	- výstavba miestnych komunikácií v dĺžke 500 m (Pri zdravotnom stredisku, Pri prameni, K rodinnému domu súp. č. 148)	2019 - 2021	120.000,-	PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA SR 2014 - 2020 - Pod opatrenie 7.2	Projektová dokumentácia nie je spracovaná.
1. Technická infraštruktúra a hospodárstvo	1.2 Obnova verejných priestranstiev	- revitalizácia verejných priestranstiev (park pri kostole)	2016 - 2018	100.000,-	PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA SR 2014 - 2020 - Pod opatrenie 7.2	Projektová dokumentácia je spracovaná. Vydané územné rozhodnutie. Podaná žiadosť o NFP. Ukončené verejné obstarávanie.
1. Technická infraštruktúra a hospodárstvo	1.2 Obnova verejných priestranstiev	- budovanie nových oddychových zón a parkov (priestranstvo pri vstupe do obce pri autobusovej zastávke a priestranstvo pri prameni v severnej časti obce)	2018 - 2021	70.000,-	PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA SR 2014 - 2020 - Pod opatrenie 7.2 Program obnovy dediny Nadačné fondy	Projektové dokumentácie nie sú spracované. Prebieha majetko - právne vysporiadanie pozemkov
1. Technická infraštruktúra a hospodárstvo	1.3 Rekonštrukcia kanalizácie a ČOV	- intenzifikácia ČOV a výmena technologických prvkov - rekonštrukcia stokovej siete - rozšírenie stokovej siete	2018 - 2022	500.000,-	Operačný program kvalita životného prostredia Envirofond - Ochrana a využívanie vôd	Projektová dokumentácia nie je vypracovaná. Prebieha majetko - právne vysporiadanie pozemkov pod stavbou ČOV

1. Technická infraštruktúra a hospodárstvo	1.4 Rekonštrukcia objektov kultúrnej infraštruktúry	- rekonštrukcia budovy kultúrneho domu (výmena strešnej krytiny)	2017 - 2018	15.000,-	Nadačný fond	Vypracovaný rozpočet. Stavebný zákon sa nevzťahuje.
1. Technická infraštruktúra a hospodárstvo	1.4 Rekonštrukcia objektov kultúrnej infraštruktúry	- rekonštrukcia budovy kultúrneho domu (rekonštrukcia vykurovacej sústavy, interiérové úpravy, výmena podláh, maľby)	2018 - 2019	70.000,-	Nadačný fond PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA SR 2014 - 2020 - Pod opatrenie 7.2 Envirofond - Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme	Projektová dokumentácia nie je vypracovaná.
1. Technická infraštruktúra a hospodárstvo	1.4 Rekonštrukcia objektov kultúrnej infraštruktúry	- rekonštrukcia vykurovania obecného úradu a interiérové úpravy	2019 - 2020	45.000,-	Nadačný fond Envirofond - Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme	Projektová dokumentácia nie je vypracovaná.
1. Technická infraštruktúra a hospodárstvo	1.5 Zlepšenie informovanosti a bezpečnosti	- vybudovanie bezdrôtového rozhlasu	2017 - 2018	17.000,-	Výnos Ministerstva financií SR o poskytovaní dotácií	Vykonaný prieskum trhu.
1. Technická infraštruktúra a hospodárstvo	1.5 Zlepšenie informovanosti a bezpečnosti	- vybudovanie kamerového systému	2016 - 2017	50.000,-	Rada vlády SR pre prevenciu kriminality.	Je vypracovaná štúdia realizovateľnosti. Stavebný zákon sa nevzťahuje.
1. Technická infraštruktúra a hospodárstvo	1.7 Rozšírenie a skvalitnenie služieb obecného podniku	- tvorba nových pracovných miest - obstaranie pracovnej techniky	2016 - 2021	200.000,-	Akčný plán rozvoja okresu Rožňava.	Zapracované v schválenom akčnom pláne rozvoja okresu Rožňava.
2. Životné prostredie	2.1 Odpadové hospodárstvo	- vybudovanie zberného dvora	2017 - 2019	280.000,-	Operačný program kvalita životného prostredia	Projektová dokumentácia je vypracovaná. Žiadosť o NFP je odoslaná.
2. Životné prostredie	2.3 Vodné toky a odvádzanie zrážkových vôd	- úprava koryta miestneho potoka Demeš toku špárovaným kameňom	2017 - 2018	82.000,-	Envirofond - Ochrana a využívanie vôd	Projektová dokumentácia nie je vypracovaná. Je vypracovaný výskopis polohopis.
2. Životné prostredie	2.3 Vodné toky a odvádzanie zrážkových vôd	- rekonštrukcia dažďových rigolov popri miestnych komunikáciách v dĺžke 1.500 m.	2017 - 2019	80.000,-	Envirofond - Ochrana vôd a využívanie vôd	Projektová dokumentácia nie je vypracovaná.

3. Sociálna oblasť a zdravotníctvo	3.2 Rozšírenie sociálnych služieb	- zriadenie denného stacionára - vybudovanie priestorov pre denný stacionár v zdravotnom stredisku (rekonštrukcia priestorov, nákup zariadenia, rehabilitačných pomôcok)	2017 - 2020	100.000,-	Košický samosprávny kraj Zákona o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky	Projektová dokumentácia nie je spracovaná.
3. Sociálna oblasť a zdravotníctvo	3.3 Výstavba sociálnych nájomných bytov	- prestavba objektu budovy bývalej colnice na nájomné byty nízkeho štandardu (do 6 b. j.)	2017 - 2019	180.000,-	Štátny fond rozvoja bývania Zákon o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní v znení neskorších predpisov (MDVRR SR)	Projektová dokumentácia nie je vypracovaná.
4. Infraštruktúra vzdelávania	4.1 Zníženie energetickej náročnosti budov základnej školy, materskej školy	- zateplenie objektov - výmena pôvodných okenných výplní - výmena svetelných zdrojov za úsporné - termoregulácia vykurovacej sústavy	2017 - 2020	600.000,-	Operačný program kvalita životného prostredia Envirofond - Zelená investičná schéma	Projektové dokumentácie spracované ZŠ - vydané ohlásenie stavebných úprav MŠ - vydané stavebné povolenie
4. Infraštruktúra vzdelávania	4.2. Rekonštrukcia telocvične	- zvýšenie bezpečnosti prevádzky telocvične - interiérové úpravy (úprava palubovky protišmykovým náterom, inštalácia bezpečnostných nárazových zón, úprava interiéru)	2018 - 2021	53.000,-	Ministerstvo školstva SR - havarijný stav škôl Nadačný fond	Stavebný zákon sa nevzťahuje. Vypracovaný posudok a návrh opatrení BOZP. Vypracovaný rozpočet.
4. Infraštruktúra vzdelávania	4.2. Rekonštrukcia telocvične	- oprava strechy - prístavba šatní a sociálnych zariadení posilňovne	2017 - 2020	15.000,-	Ministerstvo školstva SR - havarijný stav škôl Nadačný fond	Projektová dokumentácia nie je vypracovaná.
4. Infraštruktúra vzdelávania	4.3 Vybudovanie kultúrno školiaceho centra pre podporu regionálnych aktivít miestnej samosprávy	- rekonštrukcia pôvodného vidieckeho objektu - vytvorenie kultúrno spoločenského centra	2017 - 2020	250.000,-	INTERREG V-A SK-HU	Projektová dokumentácie je vypracovaná. Stavebné povolenie nie je vydané.
6. Šport, rekreácia a cestovný ruch	6.1. Budovanie nových športovísk	- vybudovanie outdoorového fitnes centra (pri viacúčelovom ihrisku)	2017 - 2019	10.000,-	Nadačný fond PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA SR 2014 - 2020 - Pod opatrenie 7.4	Stavebný zákon sa nevzťahuje. Vypracovaná je vizualizácia a rozpočet.

Príloha č. 3: Zdroj informácií

Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Internet

Konsolidovaná výročná správa obce Jablonov nad Turňou za rok 2015

Obecný úrad v Jablonove nad Turňou

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jablonov nad Turňou na obdobie 2007 - 2013

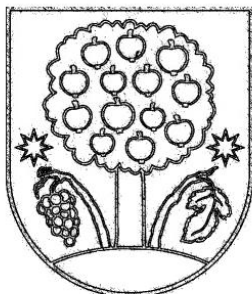
Program rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016-2022

Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov 2011

Štatistický úrad SR

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Jablonov nad Turňou

Szádalmás

